БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 229 (460)
18 НОЯБРЬ ЖУМА 1955 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Совет-Норвегия ахбороти (1-нчи бет).
СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев Москвадан Ҳиндистонга жўнаб кетдилар (1-нчи бет).
СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев Тошкентга келдилар (1-нчи бет).
Н. А. Булганин, А. И. Микоян ва Н. С. Хрушчев Ҳиндистон ҳунармандчилик буюмлари виставкасини бориб кўрдилар (1-нчи бет).
Совет-Норвегия ҳужжатларининг имзоланиши (1-нчи бет).
Бирма Иттифоқи Бош Министри У Нунинг ўртоқ Н. А. Булганинга Термиздан юборган телеграммаси (1-нчи бет).
Норвегия Бош Министри Э. Герхардсен Москвадан жўнаб кетди (1-нчи бет).
ТАСС баёнати (2-нчи бет).
ПАРТИЯ ТУРМУШИ: Танқид ва ўз-ўзини танқид белгиси остида (2-нчи бет).
Ҳосилни тезда йиғиб олиб, кузги шудгорлашни кучайтириб юборайлик! (3-нчи бет).
ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ: **Т. Собиров. —** «Ғалаба йўлида» поэмаси ҳақида (3-нчи бет).
Тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг Женева кенгаши (4-нчи бет).

Совет-Норвегия ахбороти

Совет ҳукуматининг таклифи блан Норвегия Бош Министри Эйнар Герхардсен жаноблари шу йил 10 ноябрьдан 16 ноябрьгача Москвада бўлди. Бош Министр СССР да бўлган вақтида яна Сталинград, Тбилиси ва Ленинград шаҳарларига бориб келади ва 22 ноябрьда Норвегияга қайтади.

Бош Министр Э. Герхардсен ва у блан бирга келган Савдо Министри А. Скауг Москвада бўлган вақтларида Совет давлатининг раҳбар арбоблари блан учрашдилар ва СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрушчев ва СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари А. И. Микоян блан музокаралар олиб бордилар.

Шу муносабат блан суҳбатларда Норвегия томонидан бошқалар блан бир қаторда: Савдо Маслаҳатчиси С. Соммерфельт ва Норвегия Ташқи Ишлар Министрлиги Бюросининг Бошлиғи Г. Хейберг, шунингдек Норвегиянинг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Э. Бродланд қатнашдилар.

Суҳбатларда Совет томонидан: СССР Ташқи Савдо Министри И. Г. Кабанов, СССР Ташқи Ишлар Министрининг Ўринбосарлари В. А. Зорин ва В. С. Семенов ҳамда СССРнинг Норвегиядаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Г. П. Аркадьев қатнашдилар.

Суҳбатлар вақтида Совет-Норвегия муносабатларига тааллуқли масалалар устида ҳам, шунингдек ҳар икки мамлакат манфаатларига тааллуқли бўлган ба'зи умумий ҳалқаро масалалар устида ҳам ошкора фикр олишув бўлди.

Ҳар иккала томон СССР блан Норвегия ўртасида дўстона яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришда қат'ий ёрдамлашиш ниятида эканликларини изҳор қилдилар.

Ҳар иккала мамлакат ўртасида бўлган ва халқлар ўртасидаги тинч ҳамкорликни ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамламоқ учун муҳим негиз бўладиган иқтисодий алоқалар масалалари ҳартомонлама муҳокама қилинди. Бунда Совет-Норвегия савдосини ва бошқа иқтисодий алоқаларни ҳар икки томон учун тўла манфаатдорлик асосида янада ривожлантириш истаги билдирилди. Томонлар, жумладан, савдо-саноат доиралари вакилларининг ҳар иккала мамлакатдаги саноат ва қишлоқ хўжалигининг турли тормоқлари блан танишмоқ учун бир-бирларига боришларига кўмаклашмоқ керак, деган фикрга келдилар.

Бош Министр Герхардсен Москвада бўлган вақтда СССР блан Норвегиянинг 1956—1958 йилларда бир-бирларига товарлар етказиб беришлари тўғрисидаги Протокол ва СССР блан Норвегиянинг 1956 йилда қўшимча равишда бир-бирларига товарлар етказиб беришлари тўғрисидаги Протокол 15 ноябрьда имзоланди. Мазкур Протоколларни Совет томонидан СССР Ташқи Савдо Министри И. Г. Кабанов, Норвегия томонидан — Савдо Министри А. Скауг имзоладилар.

Фикр олишув вақтида СССР блан Норвегия ўртасида илмий-техника алоқалари ўрнатиш мақсадга мувофиқ топилди ва бу соҳадаги конкрет тадбирлар тўғрисидаги музокараларни дипломатик тартибда давом эттириш кўзда тутилди.

Норвегия томонининг таклифига биноан, ҳар иккала Ҳукумат Совет-Норвегия экспертлар комиссияси та'сис этиш ва Совет-Норвегия чегараси районида Совет ва Норвегия гидроэлектростанцияларини қуришни назарда тутиб, СССР блан Норвегия чегараси ўртасидаги Паатсойоки (Пасвикэльв) дар'ёсининг гидроресурсларидан фойдаланиш ҳуқуқларини энг рационал равишда тақсимлаш тўғрисидаги таклифларни тақдим этишни мазкур комиссияга топшириш ҳақида келишиб олдилар.

Совет томонининг таклифига биноан, яқин келгусида Ослода ҳар иккала Ҳукумат ўртасида Баренц денгизида авария-қутқазиш хизмати тўғрисида Битим тузиш ҳақида музокаралар бошлаш керак, деган фикрга ҳам келинди.

Маданий ҳамкорлик масаласи муҳокама қилинди, бу масалага ҳар иккала Ҳукумат катта аҳамият берадилар. Бу соҳада ўзаро алоқалар кейинги вақтларда анча кенгайтирилганлиги қайд қилинди ва буни табрикламоқ керак.

Томонлар шунга рози бўлдиларки, делегациялар айирбошлаш йўли блан ҳам, шунингдек бошқа йўллар блан ҳам Совет Иттифоқи ва Норвегия халқлари ўртасидаги ҳамжиҳатликка ёрдам бермоқ учун яна тадбирлар кўрилиши мақбулдир. Шу нарса қайд қилиб ўтилдики, ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасида кенг алоқа боғланиши учун асос бўлиши мумкин бўлган бошқа соҳаларда делегациялар айирбошлаш ва ҳамкорлик қилишни ҳар иккала мамлакатнинг ваколатли профессионал ва иқтисодий ташкилотлари, спорт, маданий ва бошқа жамоат ташкилотлари воситаси блан ташкил қилиш мумкин бўлур эди. Шу сабабли, бу хилдаги ташкилотлар ўртасида бевосита алоқа боғланишини рағбатлантириш ҳамда ҳар иккала мамлакатнинг чет эллар блан маданий алоқа масалалари блан шуғулланучи давлат органларига шундай алоқалар боғланишига кўмаклашишни топшириш керак.

Совет Иттифоқида ва Норвегияда бўлган, амалий ва назарий та'лим олаётган ёшларнинг вакилларини ҳар иккала мамлакат ўртасида айирбошлашни планлаштираётган ёшларнинг катта бирлашмалари ўртасидаги ҳамкорлик ҳар иккала мамлакат ваколатли ташкилотлари ўртасидаги шу хилдаги бевосита алоқаларнинг яхши мисоли тариқасида кўрсатиб ўтилди. Томонлар спорт, сан'ат ва маданият соҳасидаги, фан ва маориф соҳасидаги совет ва норвегия ташкилот ҳамда муассасаларининг шу хилдаги ташаббусини қўллаб-қувватлашга рози бўлдилар.

Халқаро аҳвол ҳақида бўлган фикр олишувлар вақтида ҳар иккала томон халқаро кескинликни янада юмшатишга ва барча халқларнинг мустақиллик ва суверенитетни ҳамда ички ишларга аралашмасликни ўзаро ҳурматлаш асосида тинч ҳамкорлигини ривожлантиришга ўзларининг интилаётганликларини изҳор қилдилар.

Халқаро масалалар устида бўлган суҳбатлар томонларнинг позицияларини тағин ҳам равшанроқ тушуниб олишга ёрдам берди ва ҳеч шубҳасиз СССР блан Норвегия ўртасидаги муносабатларни яхшилаш ишига хизмат қилади. Жумладан, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг органларида муҳокама қилинаётган бирқанча масалаларда ҳар иккала Ҳукуматнинг нуқтаи назарлари бир-бирига тўғри келганлиги қайд қилинди.

Совет томонидан қўйилган масала муносабати блан Бош Министр Э. Герхардсен ишонтириб айтдики, Норвегия Ҳукумати агрессив мақсадларни кўзловчи сиёсатга ёрдам бермайди ва Норвегия ҳужумга ёки ҳужум ҳавфига учрамагунча Норвегия территориясида четэл қуролли кучларига база бермайди.

Бош Министр Э. Герхардсен ва Савдо Министри А. Скаугнинг Совет давлати раҳбарлари блан бўлган суҳбатлари самимийлик ва дўстона ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди ва ҳар иккала томоннинг қат'ий фикрича, СССР блан Норвегия ўртасидаги дўстона, яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришга ёрдам беради.

СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиуми А'зоси Н. С. Хрушчев Москвадан Ҳиндистонга жўнаб кетдилар

СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиуми А'зоси Н. С. Хрушчев Ҳиндистон Республикаси Ҳукуматининг таклифига биноан 17 ноябрьда Москвадан Деҳлига жўнаб кетдилар.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев блан биргаликда СССР Маданият Министри Н. А. Михайлов, армия генерали И. А. Серов, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико, СССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Ж. Р. Расулов, Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикин, Ўзбекистон ССР Маданият министрининг ўринбосари З. Раҳимбобоева ҳам жўнаб кетдилар.

Жўнаб кетучиларни Марказий аэродромда А. И. Кириченко, А. И. Микоян, М. З. Сабуров, А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, П. Н. Поспелов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари А. Н. Косигин, В. А. Кучеренко, П. П. Лобанов, В. А. Малишев, И. Ф. Тевосян, М. В. Хруничев, СССР Олий Совети Миллатлар Совети Раисининг ўринбосари П. Т. Комаров, РСФСР Министрлар Совети Раиси А. М. Пузанов, СССР Министрлари С. Ф. Антонов, И. А. Бенедиктов, К. П. Горшенин, П. В. Дементьев, М. А. Евсеенко, В. Г. Жаворонков, А. М. Задемидко, В. П. Зотов, И. Г. Кабанов, В. Д. Калмиков, Е. Ф. Кожевников, А. К. Кортунов, Л. Р. Корниец, А. И. Костоусов, С. Н. Круглов, П. Ф. Ломако, В. В. Мацкевич, Л. Г. Мельников, Е. С. Новоселов, И. И. Носенко, Г. М. Орлов, Д. В. Павлов, П. И. Паршин, К. Д. Петухов, М. Д. Псурцев, Д. Я. Райзер, Н. С. Рижов, И. Т. Скиданенко, Н. И. Строкин, С. А. Степанов, С. М. Тихомиров, Д. Ф. Устинов, Г. С. Хламов, З. А. Шашков, А. Г. Шереметьев, П. А. Юдин, СССР Госплани Раиси Н. К. Байбаков, Совет Иттифоқи Маршаллари И. Х. Баграмян, С. С. Бирюзов, К. С. Москаленко, Авиация бош маршали П. Ф. Жигарев, армия генераллари А. И. Антонов, М. С. Малинин, И. Е. Петров, генерал-полковниклар А. С. Желтов, Ф. Ф. Кузнецов, адмирал С. Г. Горшков, Иқтисодий алоқа ишлари бош бошқармасининг бошлиғи К. И. Коваль, ТАСС Мас'ул раҳбари Н. Г. Пальгунов, «Известия» газетасининг Бош редактори К. А. Губин, СССР Министрларининг ўринбосарлари В. А. Зорин, С. В. Кафтанов, Н. Т. Федеренко, КПСС Москва область комитетининг секретари И. В. Капитонов, КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари Е. А. Фурцева, Москва Совети ижрокомининг раиси М. А. Яснов, ВЛКСМ МК секретари А. Н. Шелепин, СССР Министрлар Советининг Ишлар Бошқарувчиси А. В. Коробов, СССР ТИМ коллегиясининг а'золари Ф. И. Бараненков, М. В. Зимянин, С. П. Козирев, М. А. Костилев, СССР Министрлар Совети раисининг Протокол бошлиғи Е. А. Тарабрин, СССР Ташқи Ишлар Министрлиги Протокол бўлими мудири Ф. Ф. Молочков, СССР ТИМ Шарқи-Жанубий Осиё бўлими мудири Б. М. Волков, Москва Шаҳар коменданти генерал-майор И. С. Колесников, СССР Министрлар Совети, СССР Ташқи Ишлар Министрлиги, СССР Мудофаа министрлигининг мас'ул ходимлари, матбуот вакиллари кузатиб қолдилар.

Н. А. Булганинни ва Н. С. Хрушчевни Дипломатия Корпуси ҳам кузатиб қолди.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев самолётда учиб кетиш олдидан аэродромда ҳозир бўлганлар блан самимий хайрлашдилар.

...Соат эрталаб 4. 10 минут. Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев тушган самолёт ҳавога парвоз қилади ва шарқи-жанубий томон йўл олади. (ТАСС).

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев Тошкентга келдилар

Ҳиндистон Республикаси Ҳукуматининг таклифи блан Деҳлига бораётган СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев 17 ноябрьда Тошкентга келдилар.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев блан биргаликда СССР Маданият Министри Н. А. Михайлов, армия генерали И. А. Серов, СССР Ташқи Ишлар Министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико, СССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Ж. Р. Расулов, Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикин, Ўзбекистон ССР Маданият министрининг ўринбосари З. Раҳимбобоева ҳам Тошкентга келдилар.

Уларни аэродромда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Э. Ниёзов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Муҳиддинов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарьлари Р. Е. Мельников, С. К. Камолов, М. А. Абдураззоқов, армия генерали А. А. Лучинский, Тошкент область партия комитетининг секретари О. А. Алимов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Ғ. С. Султонов, А. Н. Рудин, Ё. С. Насриддинова, СССР Олий Советининг депутатлари Р. К. Қурбонов, А. П. Бизов, В. А. Билбас, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Х. К. Муҳиддинова, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари С. Н. Нуриддинов, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Қ. М. Муртазаев, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Р. Ғ. Ғуломов ҳамда республика партия ва совет ташкилотларининг бошқа раҳбарлари кутиб олдилар.

Н. А. Булганин, Н. С. Хрушчев ва улар блан бирга келган кишилар аэродромдан шаҳар томон йўл оладилар. Бутун йўл бўйлаб уларни республика пойтахтининг минглаб меҳнаткашлари самимий табриклайдилар. (ЎзТАГ).

Алишер Навоий номидаги ўзбек опера ва балет театрида концерт

Ўн еттинчи ноябрьда Алишер Навоий номидаги ўзбек Давлат опера ва балет театрида республика пойтахтидаги энг яхши артистларнинг иштироки блан катта концерт берилди.

Ашулачилар, рақкослар ва музикачилар ўзбек театр сан'атининг юксак даражада тараққий этганини намойиш қилдилар. Концерт катта муваффақият блан ўтди.

Меҳнаткашларнинг театр залида ҳозир бўлган кўпгина вакиллари Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар ҳукумат ложасига чиқишлари блан уларни давомли қарсаклар блан кутиб олдилар. Концертда Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар блан Ҳиндистонга меҳмон бўлиб бораётган СССР Маданият Министри Н. А. Михайлов, армия генерали И. А. Серов, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико, СССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Ж. Р. Расулов, Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикин, Ўзбекистон ССР Маданият министрининг ўринбосари З. Раҳимбобоева ҳам ҳозир бўлдилар.

Концертда ҳозир бўлганлар орасида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Э. Ниёзов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Муҳиддинов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари Р. Е. Мельников ҳамда Ўзбекистон партия, совет ва жамоат ташкилотларининг бошқа раҳбарлари ҳам бор эди. (ЎзТАГ).

Н. А. Булганин, А. И. Микоян ва Н. С. Хрушчев Ҳиндистон ҳунармандчилик буюмлари виставкасини бориб кўрдилар

16 ноябрьда Н. А. Булганин, А. И. Микоян ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар Ҳиндистон ҳунармандчилик буюмлари виставкасини бориб кўрдилар.

Н. А. Булганин, А. И. Микоян ва Н. С. Хрушчев ўртоқларни Ҳиндистоннинг СССРдаги Мувақкат ишлар вакили Ратнам жаноблари, Ҳиндистон Республикаси Фавқулодда ва Мухтор Элчисининг рафиқаси Менон хоним, виставка директори К. Гхош, Ҳиндистон элчихонасининг ходимлари ва виставка ходимлари кутиб олдилар.

Н. А. Булганин, А. И. Микоян ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар қарийб икки соат мобайнида виставка экспонатлари блан ғоят қизиқиб танишдилар. Н. А. Булганин, А. И. Микоян ва Н. С. Хрушчев виставкани кўриб бўлганларидан кейин, ҳинд меҳнаткашларининг юксак маҳорати тўғрисида виставкани кўрувчиларнинг фикри ёзиладиган дафтарга самимий фикрларини ёздилар. Бу фикрда бундай дейилади:

«Биз шу қадар кўп яхши нарсаларни кўрдикки, буни сўз блан ифодалаш қийин. Виставка ҳинд халқининг инсоният маданияти тонгида вужудга келган буюк қадимги сан'атидан ёрқин далолат беради.

Ҳинд халқининг ватан индустриясини ривожлантиришини истаймиз. Ана шу индустрия базасида курашиб қўлга киритилган мустақилликни мустаҳкамлаш ва халқнинг фаровонлигини ошириш мумкин.

16/XI — 55 йил.

Н. БУЛГАНИН
А. МИКОЯН
Н. ХРУШЧЕВ».

Булганин, Микоян ва Хрушчев ўртоқларнинг виставкани келиб кўрганликлари хотираси учун уларга эсдаликлар — Ҳиндистон Республикасининг фил суягидан моҳирлик блан ишланган миллий гербининг тасвири, Махатма Гандининг скульптура портрети ва мамлакатнинг бойлиги ҳамда маҳсулдорлигини тасвирловчи аллегорик сурат тақдим этилди. (ТАСС).

Совет-Норвегия ҳужжатларининг имзоланиши

15 ноябрьда Катта Кремль саройида Совет-Норвегия ҳужжатлари имзоланди.

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва Норвегия Бош Министри Э. Герхардсен Совет-Норвегия ахборотининг текстига имзо чекдилар.

Сўнгра Ташқи савдо министри И. Г. Кабанов ва Норвегия Савдо министри А. Скауг СССР блан Норвегия ўртасида 1956—1958 йилларда бир-бирларига товарлар етказиб бериш тўғрисидаги Протоколни ҳамда СССР блан Норвегия ўртасида 1956 йилда бир-бирларига қўшимча равишда товарлар етказиб бериш тўғрисидаги Протоколни имзоладилар.

Совет-Норвегия ҳужжатларини имзолаш вақтида А. И. Кириченко, А. И. Микоян, М. З. Сабуров, Н. С. Хрушчев, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосарлари А. А. Громико, В. А. Зорин ва В. С. Семенов, СССР нинг Норвегиядаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Г. П. Аркадьев, СССРнинг Норвегиядаги савдо вакили А. Т. Аверичев ҳозир бўлдилар.

Норвегия томонидан Норвегиянинг СССР даги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Э. Бродланд, СССРга келган Норвегия савдо делегациясининг бошлиғи С. Соммерфельт, Норвегия Ташқи ишлар министрлиги матбуот бўлимининг бошлиғи О. Ос, Норвегия Ташқи ишлар министрлиги сиёсий бўлими бюросининг бошлиғи Г. Хейберг ҳозир бўлдилар.

Совет ва четэл матбуотининг вакиллари ҳам ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

Н. С. Хрушчев ва А. И. Микоян Норвегия Бош Министри Э. Герхардсен блан суҳбат қилдилар

15 ноябрьда Кремльда СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрушчев ва СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари А. И. Микоян Норвегия Бош Министри Эйнар Герхардсен блан суҳбат қилдилар.

Суҳбат вақтида Норвегия томонидан Савдо министри А. Скауг, Норвегиянинг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Э. Бродланд, СССРга келган Норвегия савдо делегациясининг бошлиғи С. Соммерфельт ва Норвегия Ташқи ишлар министрлиги Сиёсий бўлими Бюросининг бошлиғи Г. Хейберг, совет томонидан СССР Ташқи савдо министри И. Г. Кабанов, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосарлари В. А. Зорин ва В. С. Семенов ҳамда СССРнинг Норвегиядаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Г. П. Аркадьев ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

БОШ МИНИСТР У НУНИНГ ТЕРМИЗДАН ЮБОРГАН ТЕЛЕГРАММАСИ

Бош Министр Николай Александрович БУЛГАНИНГА

Сизнинг улуғ мамлакатингизда бўлиб, ғоят мамнун бўлган ва кўп фойдали нарсаларни кўрган вақтимизда менга, менинг рафиқамга ва менинг миссия а'золаримга кўрсатган зўр илтифотингиз учун Сиздан ва Сизнинг шерикларингиздан ғоят миннатдорман.

Биз Совет Россиясида қарийб ўн минг миля йўл босиб, бугун совет самолётларида Бирмага учиб кетамиз. Сиз бу самолётларни самимий илтифот блан бизнинг ихтиёримизга топширдингиз.

Совет раҳбарлари ва совет халқининг бизни ғоят самимий кутиб олганликлари абадий хотирамизда қолди.

Сизни ишонтириб айтаманки, Совет Иттифоқига қилган сафарим тинчлик учун курашдан иборат қат'ий ниятимни янада кўпроқ мустаҳкамлайди. Тинчлик учун курашни биргаликда давом эттиришимизга аминман.

Москвада икки юз тонна гуруч совға қилган эдим. Совет Иттифоқи меҳнаткашларига яна уч юз тонна гуручни Сиз орқали тақдим қилишга рухсат этгайсиз.

Президент Жаноб Олийларига ва ўртоқ Хрушчевга менинг табрикларимни, шунингдек Каганович, Маленков, Молотов, Микоян, Первухин, Сабуров ўртоқларга ва Сизнинг бошқа шерикларингизга энг яхши истакларимни топширишни Сиздан сўрайман.

Сизнинг ва шерикларингизнинг Бирмага сафари ёқимли бўлишини истайман.

У НУ.

Норвегия Бош Министри Э. Герхардсен Москвадан жўнаб кетди

Совет ҳукуматининг таклифига мувофиқ СССРда меҳмон бўлган Норвегия Бош Министри Э. Герхардсен ва Норвегия ҳукумат делегациясининг а'золари 16 ноябрьда Москвадан жўнаб кетдилар.

Норвегия ва Совет Иттифоқи давлат байроқлари блан безатилган Марказий аэродромда Бош Министр Э. Герхардсенни ва унинг ҳамроҳларини СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари А. И. Микоян, СССР Министрлари К. П. Горшенин, И. Г. Кабанов, М. Д. Ковригина, Н. А. Михайлов, З. А. Шашков, авиация бош маршали П. Ф. Жигарев, армия генерали И. А. Серов, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. А. Зорин, Москва Совети ижроия комитетининг раиси М. А. Яснов, ВЦСПС секретари Н. В. Попова, СССР Министрлар Совети Раиси Протокол бошлиғи Е. А. Тарабрин, СССР Ташқи ишлар министрлиги Протокол бўлимининг бошлиғи Ф. Ф. Молочков, СССР Ташқи ишлар министрлиги Скандинавия мамлакатлари бўлими мудирининг ўринбосари С. А. Афанасьев, Москва шаҳрининг коменданти генерал-майор И. С. Колесников кузатиб қолдилар.

Бош Министр Э. Герхардсенни Москвадаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари, Норвегиянинг СССРдаги Элчихонаси ходимлари, совет ва четэл журналистлари ҳам кузатиб қолдилар.

Бош Министр Э. Герхардсенни кузатиб қолиш учун фахрий қоровул қўйилди ва Норвегия ҳамда Совет Иттифоқининг давлат гимнлари ижро этилди.

...Бош Министр Э. Герхардсен совет давлат ва жамоат арбоблари блан, Элчихоналар ва миссияларнинг бошлиқлари блан хайрлашди. Шундан кейин, у, микрофон ёнига келиб, қуйидаги нутқни сўзлайди:

Э. Герхардсен жанобларининг нутқи

— Министрлар Совети Раиси жаноблари!

Ҳозир Москвадан жўнаб кетаётган Норвегия делегацияси буерга зўр умид блан келган эди. Биз, олти кун ичида кўп нарса кўриб, Москвадан жўнаб кетмоқдамиз. Бизнинг кутганларимиз ва ташвишларимиз ҳозирги вақтда Совет Иттифоқи раҳбарлари бизлар блан дўстлардек учрашдилар, деган ишонч блан олмошинди. Бизга ёрдам берадилар ва бизнинг фикримизни англайдилар, деган умид ишончга айланди. Биз Совет Иттифоқи раҳбарлари блан қилган суҳбатларимизнинг натижаларидан мамнун бўлиб, Москвадан жўнаб кетмоқдамиз. Буерда бизни меҳмондўстлик блан дўстона қабул қилганликлари учун ғоят миннатдормиз.

Кўпгина муҳим масалаларда бизнинг фикрларимиз турличадир. Аммо, биз кўпгина муҳим ишларда фикрларимиз бирхил эканлигини ҳам қайд қилаоламиз. Бирбиримиз блан эркин ва очиқ кўнгиллилик блан ўтказган суҳбатларимиз халқларимизнинг бир-бирларини англашлари ва улар ўртасидаги дўстлик учун аҳамиятга эга бўлади, деб ишонамиз. Биз, ташаккур изҳор қилиш блан бирга Совет Иттифоқига энг яхши истакларимизни ҳам билдиришни истаймиз. Совет Иттифоқи улуғ ва бой мамлакатдир. Аммо, Совет Иттифоқи бирқанча вақт оғир шароитда иш олиб борган эди.

Президент Ворошилов Швеция парламент делегациясига мурожаат қилиб, бутун тарихимизнинг 27 проценти уруш блан ўтган эди, ана шу тарихнинг 60 проценти тиклаш ишларига бағишланган эди, деди. Президент Ворошилов бизнинг 50 йил мобайнида тинч яшашимиз учун имконият берилса, жуда катта натижаларга эришилажагини кўрарсиз, деди.

Биз, Совет Иттифоқининг ҳамавақт тинч яшашини ва бунинг натижасида ўзининг ҳамма кучларини тинч ижодий ишларга бағишлашга имкон берадиган тинч шароитда яшашини чин кўнглимиздан истаймиз. Мен Совет Иттифоқига, унинг халқларига ва унинг раҳбарларига ўз миннатдорчилигимни ва энг яхши тилакларимни яна бир марта изҳор қиламан.

* * *

...Норвегияли меҳмонлар ва уларни кузатучилар самолётларга қараб йўл оладилар. Н. А. Булганин ва А. И. Микоян Э. Герхардсенга оқ йўл тилайдилар, Бош Министр ва унинг ҳамроҳлари блан дўстона қўл қисишиб хайрлашадилар.

Бош Министр Э. Герхардсен ва Норвегия делегациясининг а'золари Москвадан ташқари яна Сталинград, Тбилиси ва Ленинградга борадилар.

Э. Герхардсен жаноблари Совет Иттифоқи бўйлаб сафар қилган вақтда СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. С. Семёнов, СССРнинг Норвегиядаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Г. П. Аркадьев, шунингдек Норвегиянинг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Э. Бродланд у блан бирга бўладилар. (ТАСС).

СССР блан Норвегия ўртасида товар обороти тўғрисида

15 ноябрьда Москвада СССР блан Норвегиянинг 1956 — 1958 йилларда бир-бирларига товар етказиб беришлари тўғрисидаги Протокол имзоланди. Бу Протокол уч йил мобайнида ҳар иккала мамлакатнинг бир-бирларига етказиб берадиган асосий товарлари рўйхатини белгилайди.

Норвегия шу давр ичида Совет Иттифоқига кит ёғи, тузланган сельдь ва алюминий етказиб беради. Совет Иттифоқи Норвегияга дон, нефть маҳсулотлари, марганец ва хром рудалари ҳамда апатит-концентрат етказиб беради.

Айни вақтда СССР блан Норвегиянинг 1956 йилда бир-бирларига қўшимча товарлар етказиб беришлари тўғрисидаги Протокол имзоланди.

1956 йилда Норвегия Совет Иттифоқига кит ёғи, штапель толаси, тузланган ҳамда музлатилган сельдь, алюминий, балиқ филеси ва бошқа товарлар етказиб беради. Совет Иттифоқи Норвегияга дон, нефть маҳсулотлари, марганец ва хром рудалари, апатит-концентрат, пахта, асбест, канифоль, нафталин, автомобильлар, мотоцикллар ва бошқа товарларни етказиб беради.

Ана шу Протоколларга мувофиқ, 1956 йилда СССР блан Норвегия ўртасидаги товар обороти 140 миллион сўмни ташкил этиши керак.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Танқид ва ўз-ўзини танқид белгиси остида

Бекобод шаҳар партия конференциясидан

Бекобод шаҳар партия конференциясининг делегатлари шаҳар партия комитетининг фаолиятини икки кун муҳокама қилдилар. Конференцияда шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Белоусов ҳисобот доклади қилди.

Шаҳар саноати ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича 10 ойлик планни бажарди. Фарҳод ГЭСи ва пахта тозалаш заводининг коллективлари энг яхши кўрсаткичларга эришдилар. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи сортли прокат ишлаб чиқариш бўйича бешйиллик планни муддатидан илгари адо этди.

Конференция делегатлари ютуқлар ҳақида гапириш блан бирга, шаҳар партия комитети саноатга, маданий ва хўжалик қурилишга раҳбарлик қилишда йўл қўйган жиддий камчиликларни очиб ташладилар.

Шаҳарнинг кўпчилик корхоналари маҳсулот турлари бўйича белгиланган планни бажармаётир. Металлургия заводи бу йил мамлакатга 7000 тонна пўлат ва 1000 тонна юпқа прокат ҳамда томга ёпадиган тунукани, цемент заводи эса 1200 тонна маҳсулотни кам берди. Асботруба заводи ҳам исте'молчилардан қарздор бўлиб қолди, шифер ишлаб чиқариш плани бажарилмади.

— Докладчи корхоналарнинг қолоқлик сабабларини чуқур анализ қилиб бермади, — деди металлургия заводи прокат цехи партия ташкилотининг секретари ўртоқ Югай. — Холбуки, шаҳар партия комитети ва унинг саноат бўлими ишида жиддий камчиликлар бор.

Шаҳар партия комитети ўзи қабул қилган қарорларнинг ижроси ҳақида ғамхўрлик қилмади. Шаҳар партия комитетининг бюроси заводимизнинг ишини икки марта муҳокама қилди ва тегишли қарорлар қабул қилди. Лекин завод коммунистлари бу қарорлар ҳақида ҳечнима билмайдилар. Шаҳар партия комитети саноат бўлимининг ходимлари цехларда ва бригадаларда ташкилотчилик ишларини олиб бормадилар.

Шаҳар партия комитетининг бюро а'зоси, завод партия бюросининг собиқ секретари ўртоқ Эргашев танқидни бўғиб келганлиги, унинг ишидаги камчиликлар ҳақида гапиришга жур'ат этган кишиларни қувғин остига олганлиги кўпчиликка ма'лум. Лекин ўртоқ Белоусов ўзини билмасликка олди. Яқинда бўлиб ўтган завод партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишида Эргашев коммунистларнинг ишончини оқламаганлиги учун қайта сайланмади. Лекин шунга қарамай шаҳар партия комитетининг бюроси танқидни бўғувчи Эргашевни завод директорининг ўринбосарлигига тавсия этди.

Делегат ўртоқ Фрэткин бундай деди:

— Цемент заводи нима учун орқада қолмоқда. Шунинг учунки, шаҳар партия комитети ва унинг саноат бўлими (мудири ўртоқ Ройтих) корхоналарда кадрлар танлаш ва уларни пастдан юқори кўтариш масаласига жиддий қарамадилар. Уларга малакали раҳбарлик қилмадилар. Жумладан куйдириш цехига бошлиқ қилиб ма'лумоти ва тажрибаси етарли бўлмаган коммунист ўртоқ Нодияни кўтардилар. Натижада у цех ишини ўпирилишда қолдирди ва «ўз илтимосига биноан» ишдан бўшатилди.

Асботруба заводининг бош инженери ўртоқ Губин шаҳар партия комитети саноат бўлимининг фаолияти ҳақида гапирди.

— Цемент заводи, — деди у, — бизга деярли ҳамавақт паст сифатли хомаш'ё бермоқда. Бу ҳақда мен саноат бўлимининг мудири ўртоқ Ройтихга бирнеча маротаба айтдим. Лекин у, «текшириб кўриш, телефон қилиш» ҳақида ва'да бериш блан чегараланиб келди.

Металлургия заводи касаба союз комитетининг раиси ўртоқ Рўзибоев район партия комитети ва унинг секретари ўртоқ Белоусовни касаба союз ташкилотларига етарли раҳбарлик қилмаганлигини кўрсатиб, бундай деди:

— Шаҳар партия комитети, айниқса унинг ташкилот бўлими касаба союз ташкилотларига амалий ёрдам бермаётир. Касаба союз ходимларига вақти-вақти блан инструктаж берилмайди, ишимиздаги камчиликлар кўрсатилмайди. Социалистик мусобақани ташкил этиш ва унга раҳбарлик қилиш, оммавий-маданий ишларни олиб бориш соҳасида катта камчиликлар бор. Биз бу соҳада партия ташкилотларининг ёрдамига муҳтожмиз.

Ўртоқ Белоусов заводимизда бўлиб туради. Лекин у, касаба союз ташкилотининг иши қай аҳволда эканлиги блан қизиқмайди. Бизга ёрдам ва маслаҳатлар бериш ўрнига қўпол муомила қилади.

Конференцияда шаҳар партия комитети ва унинг бюроси кадрлар танлашда жиддий камчиликларга йўл қўйганлиги, кўп ҳолларда раҳбарлик постларига тавсия қилинган кишиларнинг ишчанлик қобилияти, сиёсий тайёргарлиги ва ма'навий сифати ҳисобга олинмаганлиги кўрсатилди.

Шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Гренадеровнинг айтишича, ўртоқ Белоусов мағрурланиб кетган, айрим ҳолларда раҳбарликда коллективчилик принципини бузган.

Конференция қатнашчилари партиявий-сиёсий ишларга ҳам катта э'тибор бердилар. Улар шаҳар партия комитети бу ўқиш йилида тўгарак ва сиёсий мактабларда машғулотларнинг ғоявий савиясини оширгани ҳолда, коммунистларнинг сиёсий ўқишини ташкил қилишда кўпгина камчиликларга йўл қўйганлигини кўрсатдилар. Марксизм-ленинизм назариясини мустақил ўрганаётган коммунистлар учун фақат бир марта семинар ўтказилиб, икки марта лекция ташкил этилди. Агитация ишларида ҳам кўпгина камчиликлар бор.

Делегатлар кадрлар блан яхши иш олиб бормаганлиги учун шаҳар партия комитетини танқид қилдилар.

Шаҳар комсомол комитетининг секретари ўртоқ Валиев шаҳар партия комитети ёш кадрларга амалий ёрдам бермаганлиги ҳақида гапирди.

Конференция қаттиқ танқид ва ўз-ўзини танқид, камчиликларга муросасизлик белгиси остида ўтди. Шаҳар партия комитетининг, ревизия комиссиясининг янги состави ва область партия конференциясига делегатлар сайланди.

* * *

Шаҳар партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум шаҳар партия комитетининг секретарьлари қилиб Бекаев, Ҳусниддинов ва Гренадеров ўртоқларни сайлади.

Омма блан алоқани ҳартомонлама мустаҳкамлайлик

Олмалиқ шаҳар партия конференциясидан

Олмалиқ шаҳар партия ташкилоти ўз ишини КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорлари асосида қайта қуриб, саноатга раҳбарликни кучайтирди, партиявий-ташкилий, партиявий-сиёсий ишларнинг савиясини анча яхшилади. Шаҳар корхоналари ялпи маҳсулотининг ҳажми ўтган йилдагига қараганда 41 процент кўпайди. Ўн ойлик программа ошириб бажарилди. Қурилиш ташкилотлари ҳам айрим муваффақиятларга эришдилар, қурилишнинг илғор методлари ишлабчиқаришга кенг жорий қилинабошлади.

Лекин докладчи—шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Ноженкиннинг ва музокарада сўзлаган делегатларнинг кўрсатишича, шаҳар партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари корхона ҳамда қурилиш ташкилотларининг ишига чуқурроқ аралашиб, раҳбарликни янада яхшилаганларида эришилган муваффақиятлар бундан ҳам кўпроқ бўлар эди.

Конференция делегатлари шаҳар партия комитетининг иш услубида жиддий камчиликлар борлигини кўрсатдилар.

— Шаҳар партия комитетининг фаолиятида, — деди шаҳар қурилиш тресли партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ткаченко, — канцеляриячилик ва формализмга барҳам берилмаган. Йиғилиш ва мажлислар кўп ўтказилади, кўпсонли қарорлар қабул қилинади. Аммо ижрони текшириш ва ташкилотчилик ишлари олиб борилмаганлиги туфайли уларнинг кўпчилиги бажарилмай қолади.

Делегатлардан Басов ва Поклонский ўртоқлар шаҳар партия комитетининг бюро мажлислари 8—9 соатлаб давом этишини ва унда жуда кўп масалалар муҳокама қилинишини, қарор проектларини тайёрлашга одамларнинг кўп вақти сарф бўлаётганлигини кўрсатдилар.

Ғишт заводи қурилишларни ғишт блан та'минлайолмаётир, у чиқараётган маҳсулотнинг сифати паст.

— Шаҳар партия комитети, — деди ўртоқ Ковалев — завод ишини бирнеча марта муҳокама қилди. Лекин ғиштнинг сифати пастлигича қолмоқда. Бунинг ўрнига корхонанинг қолоқлик сабаблари ўрганилса ва унга амалий ёрдам берилса яхшироқ бўлар эди. Қурилиш детальлари комбинати ишида ҳам катта камчиликлар бор.

Шаҳар партия комитетининг бюроси ва унинг айрим ходимлари бошланғич партия ташкилотлари блан яқиндан алоқа қилмайдилар. Саноат бўлими ва унинг мудири ўртоқ Петросов саноат ва қурилиш ишлари блан етарли шуғулланмайди. Натижада 1-нчи қурилиш бошқармаси, темирйўл цехи ва бошқа корхоналарнинг бошланғич партия ташкилотлари ўз ишларини сусайтириб юбордилар.

Делегатлар шаҳар партия комитетини кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш масаласи блан қониқарсиз шуғулланаётганлиги учун қаттиқ танқид қилдилар.

Шунингдек конференцияда партиявий-сиёсий ишлар соҳасида йўл қўйилган камчиликлар ҳам очиб ташланди. Шаҳар партия комитетининг агитация ва пропаганда бўлими (мудири ўртоқ Дўсимбетов)нинг фаолияти ҳозирги куннинг талабига жавоб бермайди. Пропаганда ва оммавий агитация ишлари мунтазам олиб борилмайди, унинг савияси паст. Лекция ва докладлар системали равишда ташкил этилмайди, айрим корхоналарнинг агитколлективлари ёмон ишламоқда.

Конференция кўрилган масалалар юзасидан кенгайтирилган қарор қабул қилди ҳамда шаҳар партия комитетининг, ревизия комиссиясининг янги составини ва Тошкент область VIII партия конференциясига делегатлар сайлади.

* * *

Шаҳар партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум шаҳар партия комитетининг секретарьлари қилиб Ноженкин, Алимов ва Климачев ўртоқларни сайлади.

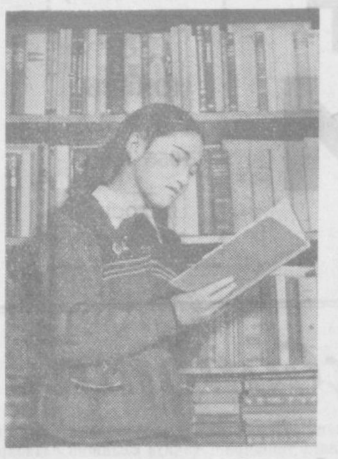

Бекобод районидаги Дзержинский номли колхознинг болалар кутубхонаси ўқувчиларнинг севимли жойига айланиб қолган. Бу ерда 14 минг томдан ортиқ китоб бор. Китобхонлар сони эса йилдан-йилга ортиб бормоқда. **Суратда:** 7-нчи синф ўқувчиси актив китобхон **А. Шукуралиева** ўқиш учун ўзига китоб танлаб олмоқда.

А. Ким фотоси.

(ЎзТАГ фотохроникаси).

Қисқа сатрларда

* **Калинин** районида сил касали блан оғриган кишиларни даволаш учун янги диспансер ташкил қилинди. Диспансер малакали медицина ходимлари, ҳамширалар блан та'минланди. Диспансер қошида беморларнинг ётиб даволанишлари учун ҳам қулай шароит яратилган. 10 кровать қўйилган алоҳида хона ажратилган.

А. Турғунов.

* **Уртачирчиқ** районидаги Ворошилов номли колхоз қиёфаси кундан-кунга ўзгариб бормоқда. Колхозда бу йил иккита ўрта ва тўлиқсиз ўрта мактаб бинолари қад кўтарди. Колхоз правлениеси учун 6 хоналик янги бино, юз бош қорамол сиғадиган молхона, қўйлар учун икки қўра, бир қуртхона ҳамда 2 та типовой сушилка қуриб битказилди ва фойдаланишга топширилди.

Х. Жалилов.

* **Мирзачўл** районидаги Янги овул қишлоғи кундан-кун кўркам бўлиб бормоқда. Қишлоқнинг марказга томон чўзилган 25 километрлик йўли текисланди ва тош ётқизилди. Йўлнинг икки ёқасига эса ҳархил дарахт кўчатлари ҳам ўтқазилди.

Б. Шодмонов.

* **Чиноз** районидаги Ленин номли колхозда 500 ўринли клуб, 10 дала шийпони, болалар яслиси, қуртхона ҳамда чорва моллари учун янги типовой молхона бинолари қуриб битказилди ва фойдаланишга топширилди.

Ш. Дуйсенов.

Область пахтакорларига маданий хизмат

Қишлоқ хўжалик ходимлари республика касаба союз комитетининг агитмашинаси Боёвут районидаги Далварзин совхозларига бориш учун навбатдаги сафарга тайёрланмоқда. Областьнинг юзлаб пахтакор ва механизаторлари Ўзбекистонда пахтачиликнинг ривожланиш тарихи, меҳнатнинг илғор методлари, И. В. Мичурин, халқаро аҳвол ҳақида лекциялар тингладилар.

Шунингдек агитмашинада кутубхонача, фото-витрина, китоб виставкаси бор.

С. БЕЛОВА.

ТАСС БАЁНОТИ

Норвегиянинг Москвадаги элчихонасида 12 ноябрьда бўлган қабул маросимида ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг четэл мухбирлари блан гаплашган гапларининг мазмунини ба'зи француз газеталари нотўғри баён қилиб хабарлар босиб чиқарганликлари сабабли ТАСС ўзига берилган ваколатга биноан қуйидагиларни билдиради:

Турли масалалар устида шунчаки қисқача сўзлар айтилиб, фикр олишишдан иборат бўлган мазкур гаплашув вақтида ғарбнинг ба'зи мухбирлари Франциядаги аҳволга доир ўзларининг мулоҳазаларини айтган эдилар. Шу муносабат блан уларга айтилган эдики, Франция ажойиб мамлакат, лекин, афсуски, у тинчликни та'минлаш масалалари соҳасидаги ўз сиёсатида иккиланаётганлиги ва қат'иятсизлик қилаётганлиги сабабли буюк давлат сифатида ўзига ҳақли равишда тегишли бўлган ўринни ҳозир олмай турибди.

Францияда декабрьда бўладиган парламент сайловлари тўғрисида мухбирларнинг луқма ташлашлари муносабати блан уларга айтилдики, гарчи сайловлар Франция сиёсатининг бундан буёнги йўлига жиддий та'сир ўтказишлари мумкин бўлса ҳам, лекин улар, албатта, ижтимоий тузумни ўзгартираолмайдилар. Агар Франция Европада тинчликни ва хавфсизликни мустаҳкамлаш учун кураш йўлини тутадиган бўлса, бу нарса Европа хавфсизлигини та'минлаш ишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилади. Табиий, Франциянинг тинчликсевар халқи сингари совет кишилари ҳам воқиаларнинг шу тариқа ривожланишидан манфаатдордирлар.

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи республика жамиятининг пленуми

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи республика жамиятининг навбатдаги пленуми илмий-техника ва иқтисодий билимлар пропагандасининг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари масаласини муҳокама қилди. Жамиятнинг секция бюролари раислари профессор М. Т. Ўразбоев ва иқтисодий фанлар кандидати Б. А. Десятчиковнинг докладлари тингланди.

Республиканинг бирқатор шаҳарлари ва районларида КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумидан кейин лекция пропагандаси анча яхшиланганлиги кўрсатиб ўтилди. Илмий-техника ва иқтисодий темаларда республикада ўқилган лекциялар сони анча ортган.

Жамият Чирчиқ бўлимининг илмий-техника секцияси катта иш қилмоқда. Секция составида кўпгина инженерлар бор. Шаҳар корхоналарида янги техника, илғор иш методлари ва ишлабчиқаришни ташкил қилиш юзасидан лекциялар ўқилмоқда. Жамиятнинг Самарқанд область бўлими «Красний двигатель» ва «Кинап» заводларида, шунингдек ўрта мактабларнинг юқори синф ўқувчилари учун техника прогресси масалалари юзасидан махсус лекторийлар очди.

Жамиятнинг Октябрь район бўлими бой тажриба ортдирди. Тошкент областининг 5у районига қарашли колхозларда илмий ходимлар блан бирга қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришининг новаторлари лекциялар ўқимоқдалар. Бу ерда пахта йиғим-терими кампанияси бошлангандан бери пахта териш машиналарининг илғор механик-ҳайдовчиларининг тажрибаси тўғрисида 40 лекция ўқилди. Кўпгина лекциялар ғўзани квадрат-уялаб парвариш қилиш усулининг эффективлигига бағишланган. Лекциялардан кейин қоида тариқасида илмий оммабоп кинофильмлар, шунингдек турли кўргазмали қуроллар, диаграммалар ва карталар кўрсатилади. Булар қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришининг янада тараққий этиши илғор агротехника, комплекс механизацияни жорий қилишга боғлиқ эканлигини кўрсатмоқда.

Пленум қатнашчилари асосий э'тиборни камчиликларни танқид қилишга жалб этдилар. Музокараларда сўзга чиққанлар илмий-техника ва иқтисодий билимларни пропаганда қилиш республикада шу вақтгача кенг ёйилмаганлигини, Бухоро, Хоразм, Қашқадар'ё областьларида ва Қорақалпоғистон АССРда бу пропаганда ўз ҳолига ташлаб қўйилганлигини кўрсатиб ўтдилар. Бекобод, Оҳангарон, Олмалиқ сингари йирик саноат марказларида, кўпгина темир йўл узелларида бу иш суст даражада олиб борилмоқда. Техника прогресси тўғрисида, фан ва техниканинг катта ютуқлари ҳақида, конкрет экономика масалалари юзасидан лекциялар кам ўқилмоқда.

Профессор Г. А. Кошевников, инженер В. Я. Фальковский ўқилаётган лекциялар, шунингдек нашр этилаётган брошюралар сифатини яхшилаш кераклиги тўғрисида сўзладилар. Эшитувчиларнинг кенг оммаси ба'зи лекцияларни яхши тушунмаётганлиги, бу лекцияларнинг рақамлар блан тўлганлиги, илғор корхоналар ҳамда саноат новаторларининг иш тажрибасидан олинган конкрет мисоллар ва фактлар келтирилмаётганлиги, уларнинг ишлабчиқариш вазифалари блан боғланмаганлиги кўрсатиб ўтилди.

Жамиятнинг Бухоро, Хоразм, Қашқадар'ё ва бошқа область бўлимларида шу вақтга қадар илмий-техника секциялари ташкил этилмаган. Область бўлимлари юқори малакали мутахассисларни жамият а'золигига қабул қилиш юзасидан тегишли иш олиб бормаётирлар. Жамиятнинг шу йил тўққиз ой ичида қабул қилинган 1078 а'зосидан атиги 25 киши инженер-техник ходим ва иқтисодчидир.

Профессор В. П. Шчеглов, жамиятнинг Қўқон шаҳар бўлими экономика секцияси бюросининг раиси А. Габидов жамиятнинг Хоразм область бўлими мас'ул секретари А. Юмангулов республика Жамиятининг правлениесини танқид қилдилар. Правление маҳаллий бўлимларга ҳали ҳам суст ёрдам бераётир.

Пленум фан ва техниканинг СССР ва четэллардаги ютуқларини, ишлабчиқариш новаторларининг илғор тажрибасини пропаганда қилишни яхшилашга қаратилган тадбирлар белгилади.

Бутуниттифоқ жамияти правлениеси раисининг ўринбосари С. Л. Шелтопаев пленумда нутқ сўзлади.

Пленум сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи республика жамиятининг навбатдаги 3-нчи с'ездини 1956 йил 2 мартда Тошкент шаҳрида чақиришга қарор қилди. (ЎзТАГ).

Газета ва журналларга обуна бўлмоқдалар

Шу кунларда Тошкентда марказий, республика ва область газеталарига ҳамда журналларга обуна бўлиш кундалиги муваффақиятли ўтмоқда. Шаҳар корхоналарида, олий ўқув юртларида ва мактабларда мингдан ортиқ обуна пунктлари ташкил қилинган. Ҳозиргача жамоат ташкилотларида 500 хил номдаги газета ва журналларга 100 мингга яқин киши ёзилиб бўлди.

Бу йил биринчи марта Тошкентда халқ демократияси мамлакатларининг газета ва журналларига обуна ўтказилмоқда. Меҳнаткашлар демократия мамлакатлари газета ҳамда журналларига зўр уюшқоқлик ва активлик блан ёзилмоқдалар. Шаҳар аҳолиси шу кунгача 5,5 миллион сўмлик ҳархил номдаги газета ва журналларга ёзилди. Обуна бўлиш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 2 баровар ортди.

С. БЕЛИНА.

Дастлабки қадамлар

Наташа Руденко дастгоҳ орқасида, тисклар ёнида турипти. Унинг қўллари темир пластина бўлагини ҳали яхши тўғрилайолмайди, оддийгина тикилган ва оқ тўрёқали жигарранг шерсть кўйлаги эса бу қизнинг яқиндагина мактабни тамомлаганлигидан дарак беради.

Наташа 36-нчи темир йўл мактабининг 10-нчи синфида ўқиб турган вақтидаёқ касб танлаш ҳақида кўп ўйлади. У алоқачи—инженер бўлишни орзу қилади ва бу касб тўғрисида ҳозир ҳам ўйламоқда. Наташа масалани тўғри ҳал этди. У ишлабчиқаришда практик малака олгач, тажриба ортдиргач, бирнеча йилдан сўнг ҳам алоқа институтига кираолишига қат'ий ишонди.

Алоқачилар техника билим юрти бунга катта йўл очади, ҳарбир ўқувчининг профессиональ билим ва малака олишига катта имкон беради. Наташа билим юртида физика, электротехника, черчениедан мактабда олган билимларидан муваффақиятли фойдаланаолишини билади. У 10 ойдан сўнг радиофикация назоратчиси касбини эгаллашини, ўз билимларини Ватанга узоқ келажакда эмас, балки яқин вақтлар ичида хизмат қилдиражагини ҳам англади.

Слесарьлик мастерскойида ўрнатилган дастгоҳлар ёнида кўпгина йигитлар ва қизлар туриптилар. Бугун бу ерда 8-нчи ишлабчиқариш группаси ўқувчилари практик машғулот ўтказмоқдалар. Бу группанинг барча ўқувчилари 10 ойдан сўнг радиофикация назоратчиси бўлиб етишиб чиқадилар.

Мастер Александр Петрович Бусирев «Металлни разметка қилиш ва қирқиш» темасини тушунтиради, сўнгра ўқувчилар практик ишни бошлайдилар. Уларнинг қўлларида циркульлар, угольниклар, масштаб чизғичлари, болғалар пайдо бўлади. Тунука бўлагига разметка қилиш учун унинг сатҳига бўёқ ёки бўр қоришмасини суртиш керак. Мастер ўқувчиларнинг ҳали у қадар мураккаб бўлмаган операцияни дастлаб қўрқа-писа, сўнгра қат'ий ишонган ҳолда бажараётганликларини кузатади. Тунука сатҳида зўр-базўр кўзга чалинадиган белгилар пайдо бўлганда, ўқувчилар орасида: «Мен буни шахсан бир ўзим ясадим!» деган қувончли товушлар янграб эшитилади.

Тошкентдаги 4-нчи алоқа билим юрти ҳали ўз тарихига ҳам, ўз традициясига ҳам эга эмас. У яқиндагина ўз фаолиятини бошлади ва эндиликда шаклланиш даврини кечирмоқда, олға томон фақат дастлабки қадамларини ташламоқда.

Билим юртида биринчи ўқув йили 1 ноябрьда бошланди. Унга қўлида етуклик аттестати бўлган 150 йигит ва қиз келиб кирди. Бу ерга Совет Армияси хизматидан бўшаб келган комсомол а'зоси Боқи Соқиев сингари кишилар ҳам жойлашдилар. Ҳарбий-Денгиз флотига жўнашдан аввал Тошкент шаҳрида 10-нчи синфни тамомлаган Боқи Соқиев флотда 4—5 йил хизмат қилди ва энди ўқишни билим юртида давом эттиришга, алоқачилик касбини эгаллашга қат'ий бел боғлади.

— Бизда ўқувчиларнинг ба'зи бирлари 10 ой, ба'зибирлари бир йил ўқийдилар. Мен эса бир ярим йил ўқийман, — дейди Соқиев. — Шундан сўнг район электроалоқа ва радиофикация младший техниги бўлиб етишиб чиқаман. Группада мен блан бирга амакиваччам Миразиз Аббосов ҳам ўқимоқда. Биз билим юртида бирга ўқишга ва уни бирга тамомлашга қарор қилдик... Биз бу ерда алоқа турларининг ҳаммасини — телефон, телеграф, радиоалоқа, йўл-кабель хўжалигини ўрганмоқдамиз. Буларнинг ҳаммаси биз учун қизиқарлидир.

Билим юртига 10-нчи синфларни тамомлаган саводли, ҳартомонлама етук йигит ва қизлар келдилар. Билим юрти уларга ма'лум бир касбни ўргатиш блан чекланмай, балки уларда жисмоний меҳнатга муҳаббат уйғотади, уларни ишлабчиқариш процесси блан кенг таништиради.

Билим юртида синфларда ўтказилаётган дарс машғулотлари кунаро практик машғулотлар блан қўшиб олиб борилмоқда. Бундай машғулотлар билим юртининг мастерской ва лабораторияларида ўтказилмоқда.

Қўнғироқ овози янгради ва 6-нчи группа ўқувчилари электромонтаж бўйича практик машғулот ўтказиш учун лаборатория томон йўл олдилар. Мастер ўртоқ Назаров ўқувчиларга шурупларни ғиштдан ва тошдан қилинган деворларга бураб ўрнатишда спиральларни қандай тайёрлаш кераклиги ҳақида тушунча берди. Масала мураккаб эмасдек туюлсада, бироқ, эндигина мактаб қучоғидан билим юртига келган ўқувчилар учун дастлаб анча оғирдек туюлди. Столлар устида монтаж ишларини бажариш учун белгиланган кичкина дастгоҳлар, паяльникларни бирлаштирувчи разеткалар ётипти. Кириш суҳбати тамом бўлгач, ёшлар ишни бошлаб юборишга киришадилар...

Малакали ишчи бўлиб етишиш истаги Ўзбекистоннинг ҳамма томонларидан ва ҳатто Ўрта Осиёдаги қардош республикалардан жуда кўп йигит ва қизларни билим юртига етаклаб келди. К. Деюненов Қирғизистоннинг узоқ Тоқтогуль районидан, Собир Эржонов Қорақалпоғистондан, Фарҳод Маматов Самарқанд областининг Пойариқ районидан худди шу ерга ўқишга келди.

Йигит ва қизлар электротехникани, черчениени, радиотехникани ва махсус фан-алоқа аппаратурасини зўр қизиқиш блан ўрганмоқдалар. Билим юрти программасида ишлабчиқариш ўқувига жуда катта ўрин берилганлиги табиий бир ҳолдир. Тажрибали мастерлардан Бусирев, Не'матов, Володарский ва бошқа ўртоқлар ўз билимларини ёшларга зўр иштиёқ блан сингдирмоқдалар.

Билим юртида ўқув йили 1 ноябрьдан бошланди. Ҳозир машғулотлар муваффақият блан давом этмоқда. **Суратда:** телеграф-телефон линияларининг назоратчилари группасида дарс вақти. Ўқитувчи ўртоқ **Т. Не'матов** ўқувчиларга Морзе аппаратини бошқаришни ўргатмоқда.

В. Салов фотоси.

Билим юртининг материал базаси ҳали бой эмас. У кўпгина камчиликларга эга. Бу ердаги асосий мастерской ва лабораториялар — слесарьлик ва электромонтаж мастерскойлари, радио мастерскойи телеграф лабораторияси, йўл полигонидир. Ҳозир мастерскойлар янги асбоб-ускуналар ва инвентарлар блан тўлдирилмоқда. ТУБ — 100 ва ТУ — 100 маркали янги радио-установкалар, кўпгина асбаб-ускуналар ва материаллар олинди. Ҳозирча практик машғулотлар мастерской ва лабораторияларда ўтказилмоқда. Бир-икки ойдан сўнг эса бундай практик машғулотлар Тошкент АТСсида, шаҳарлараро телефон станциясида, йўлтехника узелида, шаҳардаги барча почта бўлимларида, шунингдек бошқа алоқа корхоналари ва муассаларида ҳам ўтказилабошланади.

Ўқув программасида бўлажак алоқачиларни нималар блан қуроллантириш зарур бўлса, шу нарсаларнинг ҳаммаси ўз ифодасини топган. Аммо чинакам, ҳартомонлама саводли ва маданиятли совет ишчисининг қиёфасини шакллантиришда ўқув программасида кўзда тутилган нарсаларгина кифоя қилмайди. Бунда билим юртида ташкил этилаётган техника ижодиёти тўгараклари ҳам муҳим роль ўйнайди. Шунинг учун ҳам радиотехника, конструкторлик ва бошқа тўгараклар ўз теварагига жуда кўп ўқувчиларни жалб этмоқда.

Билим юрти директорининг ўқув-ишлабчиқариш ишлари бўйича ўринбосари Попов, старший мастер Милируд ўртоқлар билим юртининг дастлабки кунлардаги ҳаёти ҳақида сўзлар эканлар, улар қизиқарли бир мисолни келтирадилар. Мазкур ўртоқларнинг сўзларидан шу нарса ма'лум бўлдики, ўтган қисқа вақт ичида билим юртида ўқувчилар ўртасида ёш талантлар, ўйинчи ва қўшиқчилар борлиги аниқланди. Бадиий ҳаваскорларнинг яқинда бўлиб ўтган кечасида Цинцадзенинг «Ниначи» қўшиғини, Островскийнинг «Эски парк» қўшиғини ижро этган ўқучи Роза Акбарова кеча қатнашчиларининг олқишига сазовор бўлди. Роза 142-нчи мактабда ўқиб юрган вақтларидаёқ ўз мактабдошлари орасида қўшиқчи сифатида танилган эди. Нима учун у энди ўзининг янги коллективда орттирган дўстларини қўшиқ айтиб шодлантирмасин?

...Синф хоналарида машғулотлар тамом бўлгач, мастерскойларда қизғин суҳбатлар давом этади, ҳарбир ўқучи ўзини ҳаяжонлантираётган нарса тўғрисида сўзлайди. Кунлар ўтиши блан улар мутахассис бўлиб етишадилар, мамлакатимиз ишчилар синфи сафига бориб қўшилиб, бу сафни янада тўлдирадилар. Йигитлар ва қизлар ана шу олижаноб мақсадга эришиш учун ғайрат блан ўқимоқдалар, жонажон Ватан уларни ана шу руҳда тарбияламоқда.

С. БЕРЖАНЕР.

Таксилар кўпаймоқда

Тошкент таксимотор паркида автомашиналар сони йил сайин кўпаймоқда. Мамлакатимизнинг йирик автозаводларидан Тошкентга мунтазам равишда янги-янги автомашиналар келиб турипти. Яқинда Горький шаҳридан «Победа» маркали 20 дан ортиқ автомашина келди. Ҳозир Тошкент таксимотор парки автомашиналарининг сони 300 тага яқинлашиб қолди.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Тош отар, тупроққа ботар“

Газетамизнинг шу йил 9 октябрь сонида «Тош отар, тупроққа ботар» сарлавҳали материал босилиб, унда 1, 2 ва 3-нчи «Боёвут» совхозларининг йўлларини қаровсиз қолгани, шунинг оқибатида ўнқир-чўнқир бўлиб ёмон аҳволга тушгани, кўприклари тузатилмай, автомашиналар юролмай қолгани танқид қилинган эди.

Ўзбекистон ССР Совхозлар министрининг ўринбосари ўртоқ Манғутовнинг редакцияга хабар қилишича, текширишда газетада кўрсатилган фактлар тўғри чиққан. Министрлик йўлнинг катта аҳамиятга эга бўлганини ҳисобга олиб, уни тез вақт ичида тузатиш тўғрисида совхоз директорларига кўрсатма берган. Темир йўл станциясидан совхозларга бориш учун янги йўл очиб текислаш ва шағал тўкдиришга киришилган. Бу янги йўлни битказишни 1956 йилда тамомлаш планлаштирилган.

Ҳосилни тезда йиғиб олиб, кузги шудгорлашни кучайтириб юборайлик!

☆

Қўшимча мажбурият олиб ишламоқдалар

Бекобод районидаги 3-нчи «Далварзин» совхозининг ўртоқ Маматқул Раҳмонов бошлиқ бригада а'золари пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажардилар, 60 гектар ернинг ҳар гектаридан 27 центнердан хосил топширилди.

Бригада а'золари КПСС XX с'ездига муносиб совға тайёрлаш мақсадида шу кунларда ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Саидинова, Хайдарова каби илғор ишчилар мавсумда 10—15 тоннадан пахта теришга қарор қилган эдилар. Улар хозирги хал қилучи пайтда, я'ни йиғим-терим якунланаётган кунларда янада ғайрат кўрсатиб ишлаётирлар, кунига нормада белгиланганидан анча кўп кўрак термоқдалар.

Бригада а'золари шу кунларда ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олиш ва давлатга қўшимча равишда гектаридан яна 6 центнердан пахта топшириш учун курашаётирлар.

— Бригадамиз а'золари, — дейди ўртоқ Раҳмонов, — келгуси йилда ҳам пахтадан мўл ҳосил олиш учун курашадилар. Биз далалаги ҳосилни тезроқ йиғиштириб давлатга топширамиз ва ерларимизни ўз вақтида ғўзапоядан тозалаб. юқори сифатли шудгор қилиб қўямиз.

Х. ШАҲОБИДДИНОВ.

Илғор звенода

Ла'лихон Солихова ўтган йили мавсумда 12000 килограмм пахта териб, колхозчилар олдида катта ҳурматга сазовор бўлган эди.

Ла'лихон бу йил комсомол-ёшлар звеносига бошчилик қилди. Бу звенога 13 гектар ер ажратиб берилди. Ёшлар чигитни квадрат-уялаб экиб, ғўзани илғор агротехника қоидаларига мувофиқ парвариш қилдилар ва мўл ҳосил етиштирдилар.

Звено а'золари пахта теримига пухта тайёргарлик блан киришдилар. Уларнинг ҳарбири мавсумда 8—10 тоннадан пахта териш мажбуриятини олган эдилар. Звенонинг М. Ғуломова, М. Одилова, Н. Жабборова каби теримчилари ўз зиммаларига олган мажбуриятларини шараф блан бажардилар. Звено 13 гектар ернинг ҳар гектаридан давлатга 40,5 центнердан пахта топшириб, йиллик планни ошириб бажарди.

Далада ҳали ҳосил кўп. Ла'лихон звеносининг а'золари ана шу ҳосилни сра нобуд қилмай, йиғиб-териб олиш ва давлатга пландан ташқари 2—3 центнердан пахта топшириш мақсадида ўз зиммаларига қўшимча мажбурият олдилар.

Оржоникидзе районидаги Маленков номли колхознинг Ла'лихон бошлиқ илғор звено а'золаридан 8 теримчи Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотланди.

Ю. МАҲКАМОВ.

☆ ☆ ☆ ☆

Ўртачирчиқлилар ўз қўшнилари Ўртасаройлилардан анча орқада қолмоқдалар

ТУЙТЕПА, («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан) Ўртачирчиқ район колхозларида пахта териш ва давлатга топшириш сур'ати кейинги кунларда яна сусайиб кетди. Район шу кунларда йиллик планнинг 0,17—0,22 проценти миқдорида пахта топширмоқда, холос. Бунга колхозларда йиғим-терим ишлари уюшқоқлик блан олиб борилмаётганлиги, мавжуд ишчи кучларининг теримга тўла жалб қилинмаётганлиги, графикда белгиланган кунлик норманинг бажарилмаётганлиги сабаб бўлмоқда.

Район бўйича йиллик пахта тайёрлаш давлат планининг тўла бажарилиши учун яна 8 процентга яқин пахта топширилиши керак. Лекин район раҳбарлари фақат «Ленин йўли» ва Андреев номли колхозларнинг пахта тайёрлаш планини бажарганлиги блан ўзларини овутиб юриптилар. Кўпчилик колхозларнинг раҳбарлари бўлса, пахта йиғим-теримини тезлатиш ўрнига, беҳуда мағрурланиш ва хотиржамлик кайфиятларига берилиб кетганлар.

Яқинда Каганович номли колхоз раиси ўртоқ Власов блан Маленков номли колхоз раиси ўртоқ Асроқулов район марказида учрашиб қолдилар.

— Биз пахта тайёрлаш планини 95 процент бажариб қўйдик,— деди шунда Каганович номли колхоз раиси ўртоқ Власов мағрурлик блан,— сизнинг колхозингиз эса ҳали орқада, планнингиз энди 82 процент бўлипти.

Кўриниб турибдики, Каганович номли колхоз раиси ўртоқ Власов далада ишни ташкил қилишга тўғри раҳбарлик қилиш ўрнига даблабабозлик йўлига ўтиб олган.

Колхозда теримчилар кўп ишлаётган бўлса ҳам топширилаётган пахтанинг миқдори жуда оз. Колхоз раҳбарлари далада қолган ҳосилни уюшқоқлик блан тез кунлар ичида йиғиб-териб олишга етарли э'тибор бермаётирлар.

Маленков номли колхоз раиси ўртоқ Асроқулов барча ишни дала мудири ўртоқ Кенжабоевга топшириб қўйиб, ўзи харқаерда юрипти. Бу колхозда графикда мўлжалланган миқдорда давлатга пахта топшириш имконияти борлигига қарамай, мавсум бошидан буён бирон кун ҳам график бажарилган эмас. Чунки, колхоз раҳбарлари мавжуд имкониятларни ишга солмаётирлар: кўрак терадиган машинанинг унумли ишлаши та'минланмаган, машина номига икки сменада ишлаётган бўлса ҳам кўп вақт бузилиб, бекор туради. Шунинг учун ҳам белгиланган 15 ўрнига атиги 5 — 6 гектар ердаги кўсак терилмоқда, 4 та кўрак чувиш машинаси ҳам бир ме'ёрда ишламаётир. Шу сабабли колхоз харкуни давлатга 12 ўрнига 4-4,5 тоннадан пахта топшираётир, колхозда меҳнат ёмон уюштирилган. Теримчиларга қулай шароит яратилиб берилмаганлиги сабабли кунлик терим нормаси бажарилмаётир.

Район мазказидаги Сталин номли колхоз ҳам пахта тайёрлаш планини эндигина 87,7 процент бажариб, орқада судралмоқда. Шундай мас'улиятли кунларда 169 киши пахта теримидан ташқари ишларга «сафарбар» этилган. Ваҳоланки, буларнинг 40—50 процентини пахта теримига жалб қилиш мумкин эди. Бригада бошлиқларининг кўп вақт теримчилар орасида бўлмаслиги натижасида кўпчилик колхозчи ишга истаган вақтида чиқиб, хоҳлаган вақтида қайтиб кетади.

Колхоз раиси Кусаев, партия ташкилотининг секретари Дадабоев ўртоқлар пахтани нобуд қилмай йиғиб-териб олишдек муҳим давлат иши турган бир пайтда, далада камдан-кам кўринадилар. Ўртоқ Кусаев 10 ноябрьда далада бўлмади. У, 11 ноябрь куни «далага кўпроқ киши чиқариш тўғрисида» райком вакили ўртоқ Абобакиров блан биргаликда маслаҳат қилиб, янги «тадбирлар» белгилади. Лекин эртаси куни раиснинг ўзи далада кўринмади. Колхоздаги кўрак терадиган машинанинг ишламай бекор турганлиги, Мансуров бошлиқ бригаданинг пунктга пахта топширмаётгани колхоз раҳбарларини сра ачинтирмаётир.

Районнинг 2-нчи МТС зонасидаги кўпчилик колхозларида ҳам пахта йиғим-терим сур'ати ғоят даражада сусайиб кетаётир. Ўртоқ Самедов раислик қилаётган Калинин номли колхоз 9 ноябрь куни давлатга пахта топширгани йўқ. «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» ва Куйбишев номли колхозлар пахта тайёрлаш давлат планини бажариш арафасида турганлиги ҳолда, бу колхозлар блан қўшни ва бирхил шароитда бўлган Ильич номли колхоз (раиси Зокиров, партия ташкилотининг секретари Далимов ўртоқлар) пахта тайёрлаш планини эндигина 76.3 процент бажариб, айниқса судралмоқда. Колхознинг бу қадар судралишига раҳбарларнинг мавжуд имкониятлардан, ишчи кучларидан тўла ва унумли фойдаланмаётганлари сабаб бўлмоқда. Ҳали далада кўрак кўп. Агар теримга ажратилган 305 киши ҳар куни ишга чиқиб, кунлик нормани бажарса, шубҳасиз, колхоз пахта тайёрлаш давлат планини тез бажариши мумкин. Афсуски, колхоз раҳбарлари бунга э'тибор бермаётирлар ва ўз бепарволиклари блан колхознинг сўнгги ўринга тушиб қолишига сабабчи бўлаётирлар. Райондаги Ленин номли, Энгельс номли, М. Горький номли, Хрушчев номли колхозларда ҳам аҳвол шундай.

Ўртачирчиқ район раҳбарлари (район партия комитетининг секретари ўртоқ Ғаниев), район ижроия комитети (раиси ўртоқ Сотволдиев) пахта териш ва давлатга топширишга оператив раҳбарлик қилиб, мавжуд имкониятларни тўла ишга солсалар, ҳосил нобуд қилинмай тезроқ йиғиб-териб олиниши ва пахта тайёрлаш планини тезроқ бажариши мумкин.

Ш. КУЗАНБОЕВ.

Сушилкалар бетўхтов ишламоқда

Верхне-волинск районида «Победа» колхозининг газ сушилкалари керакли ёқилғи, вентилятор ва бошқа запас қисмлар блан ўз вақтида тахт қилиб қўйилган эди. Об-ҳавонинг ўзгариши бланоқ сушилкалар ишга туширилиб, ҳозир ҳар куни 14—16 тоннадан пахта қуритилмоқда. Бу эса, пахта тайёрлаш сур'атини оширишга имкон бераётир.

Қ. ҚУРБОНБОЕВ.

Илғор сут соғучилар ва бузоқ боқучиларнинг область кенгаши

Суратда: Калинин районидаги Сталин номли колхознинг сут соғучиси ўртоқ **Х. Абдуллаева** кенгаш қатнашчиларига ўз тажрибаларини сўзлаб бермоқда.

В. Салов фотоси.

Оржоникидзе районидаги Сталин номли колхознинг клубида илғор сут соғучилар ва бузоқ боқучиларнинг область кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда область ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Маҳкамова «Сутчилик фермаларининг 1954 — 1955 йиллардаги иш якунлари ва 1955 — 1956 йил вазифалари» ҳақида доклад қилди.

КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг «Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш тўғрисида»ги қарорларини изчиллик блан амалга оширган илғор колхоз ва совхозларимиз чорвадорлари бирмунча муваффақиятларни қўлга киритдилар. Улар, аввало, меҳнатни тўғри ташкил этиб, етарли ем-хашак базаси вужудга келтирдилар. Сигирларни ёппасига қўлда боқишга кўчирдилар. Уларни боқиш ва парвариш қилишга алоҳида э'тибор бердилар. Шунинг натижасида областимиз бўйича олинган социалистик мажбурият ортиғи блан бажарилди. Мавжуд ҳарбир сигирдан 800 ўрнига 872 килограммдан сут соғиб олинди. Бу—ўтган йилгига қараганда 359 килограммдан ортиқ демакдир.

Областимизнинг энг илғор Калинин райони колхозлари 1086 бош сигирнинг ҳарбиридан 1746, Оржоникидзе райони колхозлари 1359 бош сигирнинг ҳарбиридан 1622 килограммдан сут соғиб олишга эришди. Шунингдек, Янгийўл, Чиноз, Ўртачирчиқ, Тошкент районларидаги айрим колхозлар ҳам бу соҳада юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Машҳур сут соғучилардан Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг а'зоси Фотима Яҳ'ёева, Свердлов номли колхоздан К. Толмачева, Калинин районидаги Сталин номли колхознинг а'зоси Ҳикоят Абдуллаева каби ўртоқлар ўзларига биркитилган ҳарбир бош сигирдан 4000 килограммдан ошириб сут соғиб олишга муваффақ бўлдилар. Ўтган йили бўлиб ўтган кенгашда илғор сут соғучиларнинг сафи 35 кишидан ошмаган эди. Бу йил эса уларнинг сафида 120 киши бор. Уларга «Областьда энг яхши сут соғучи» унвони берилди. Мирзачўл районидаги «Октябрь» колхозининг сут соғучиси А. Долганова, Юқоричирчиқ районидаги «Правда» колхозининг а'зоси Ли Анна, Ўртасарой районидаги «Полярная звезда» колхозидан Ким Екатерина, Тошкент районидаги Каганович номли колхоздан Т. Қодирова каби ўнлаб ўртоқлар шулар жумласидандир. Улар ўтган йили фидокорона меҳнатлари блан ўзларига биркитилган жайдари сигирларнинг ҳарбиридан 1500 — 2500 килограммгача сут соғиб олиб, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлдилар.

Шунингдек, областимиздаги бирқанча илғор колхозларда бузоқ боқишнинг тўғри йўлга қўйилиши яхши натижаларга олиб келди. Паркент. Юқоричирчиқ. Пискент районларида ҳар юз бош сигирдан 90 — 112 тадан бузоқ олинди.

Чорвачиликни ривожлантириш ва ундан кўплаб маҳсулот олишда юқори кўрсаткичларга эришганлари учун областимиздаги 120 дан ортиқ илғор чорвадорларимиз Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасига кандидат бўлдилар. Ана шундай қилиб, областимиз ҳар бош сигирдан кўп миқдорда сут соғишда, бузоқларни ўстиришда республикамиз бўйича биринчи ўринни эгаллади.

Лекин, областимизда чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишда катта имкониятлар борлигига қарамай, айрим колхоз раҳбарлари ва сутчилик фермалари ходимларининг бепарволиги натижасида, уларда сут соғиш плани бажарилмаётир. Ўртасарой районидаги Оржоникидзе номли колхозда сигирлар ёмон парвариш қилинганлиги учун уларнинг ҳарбиридан 339 килограммдан сут соғиб олинган, холос. Бундай аҳвол Верхне-волинск районидаги Калинин ва Андреев номли колхозларда, Оҳангарон, Оққўрғон, Бекобод районларидаги айрим колхозларда ҳам юз бермоқда.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, октябрь ойида областимиз бўйича сут соғиб олиш миқдори анча камайиб кетди. Сентябрь ойида ҳар бош сигирдан 97 килограммдан сут соғиб олинган бўлса, октябрь ойида 54 литрдан сут олинди, холос. Бу нарса айрим чорвадорларнинг ютуқлардан мағрурланиб кетганликларини ва сигирлар парваришига етарли э'тибор бермай қўйганликларини кўрсатади. Верхне-волинск районидаги Свердлов номли, Мирзачўл районидаги Молотов номли колхозда бир ой ичида ҳарбир сигирдан ўрта ҳисоб блан 1,5 — 2 литрдан сут соғиб олинган, холос.

Бу йил областимизда ўтган йилгига қараганда анча кўп миқдорда ем-хашак тайёрланди. 1954 йилда 10 минг тонна силос тайёрланган бўлса, бу йил 92 минг тонна тайёрланди. Кўп колхозларда янги типдаги молхоналар қурилди ва ферма ишлари механизациялаштирилди.

Кенгашда сўзга чиққан республика чорвачилик илмий-текшириш институтининг илмий ходими Алексеева, Оржоникидзе районидаги Сталин номли колхознинг раиси Маннонов ўртоқлар сигирларга ем-хашакнинг рацион асосида берилиши фойдали эканлигини, бузоқларни ажратиб боқиб, уларни парвариш қилишга алоҳида э'тибор берилиши лозимлигини уқтириб ўтдилар.

Кенгашда сўзга чиққан Калинин районидаги Сталин номли колхознинг сут соғучиси ўртоқ Ҳикоят Абдуллаева бундай деди:

— Мен ўтган йили ўзимга биркитирилган ҳарбир бош сигирдан 4180 килограммдан сут соғиб олдим. Бундай муваффақиятга ўз касбимни жонидилим блан севганлигим натижасида эришдим. Мен кенгаш қатнашчилари олдида 1956 йилда ҳарбир бош сигирдан 4500 килограммдан сут соғиб олишга ва'да бераман ва Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг сут соғучиларини социалистик мусобақага чақираман.

Ўртоқ Абдуллаеванинг чақириғини ўтган йили 12 бош сигирнинг ҳарбиридан 4041 килограммдан сут соғиб олган Сталин номли колхоз сут соғучиси ўртоқ Назарова янгийўллилар номидан самимий қабул қилди. Кенгашда Ўртасарой районидаги «Полярная звезда» колхозидан Ким Екатерина, Пискент районидаги Сталин номли колхоздан Акрамова, Сирдар'ё районидаги «Ҳақиқат» колхозидан К. Глухова каби ўнлаб ўртоқлар сўзладилар. Улар ҳарбир бош сигирдан область бўйича 1000 килограммдан сут соғиб олиш ва ҳар 100 бош сигирдан 85 тадан бузоқ олиш учун бошланган социалистик мусобақада актив иштирок этиб, юқори кўрсаткичларга эришиш учун курашажакларини айтиб, кенгаш қатнашчиларини ҳам бу вазифани шараф блан бажаришга чақирдилар.

Кенгашда область партия комитетининг секретари ўртоқ О. Алимов нутқ сўзлади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари ўртоқ Ж. Илҳомова бир группа илғор сут соғучилар ва бузоқ боқучиларга ҳукумат томонидан берилган мукофотларни, Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг кичик ва катта олтин медальларини топширди.

Кенгаш қатнашчилари областимизнинг барча сут соғучилари ва бузоқ боқучиларига қарата Мурожаат қабул қилдилар. Шунингдек, ўтган йили ҳарбир бош сигирдан 7920 килограммдан сут соғиб олган Украина ССР, Сумск область, Лебедин районидаги Ленин номли колхоз а'зоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Савченкога табрик хати юбордилар.

Кенгашдан кейин катта программада концерт берилди.

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ

„Ғалаба йўлида" поэмаси ҳақида

Дўстлик, қардошлик темаси ҳамиша илғор совет адабиётининг марказий масалаларидан бири бўлиб келди ва бўлиб қолади; бу тема прозаиклар, драматурглар ва шоирларимизни янгидан-янги ижодий муваффақиятларга илҳомлантиради.

«Шарқ юлдузи» журналининг 1955 йил февраль сонида босилиб чиққан шоир Ҳамид Ғуломнинг «Ғалаба йўлида» поэмаси мана шу темага — халқлар дўстлиги темасига бағишланган асардир; СССР халқларининг, шу жумладан рус, украин ва ўзбек халқларининг Улуғ Социалистик революция ғалабаси натижасида вужудга келган ва тинмай мустаҳкамланаётган чинакам дўстлик, биродарлик муносабатларини бадиий ифодалаш—авторнинг диққат марказида туради. Шунинг учун ҳам у ўз поэмасида рус йигити—Пётр Иванов, украинали — Тарас, ўзбек ўғлони — Мамадали образини яратишга ва шу орқали ўзи олдинга сурган идеяни—халқлар дўстлиги идеясини ифодалашга интилади. Шу идеяни бериш учун шоирнинг мамлакатимиз тарихининг Улуғ Ватан уруши даврига мурожаат қилиши ғоят асослидир.

«Ғалаба йўлида» поэмаси қаҳрамонларини она-Ватанимиз тақдири, унинг ажралмас қисми бўлган Совет Украинасининг тақдири—фашист босқинчиларига қарши ҳаёт-мамот курашида улуғ мақсад йўлида—ғалаба йўлида бирлаштиради; уларни шонли Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарлиги остида мамлакатимизда ғалаба қозонган социалистик тузумимизни фашизм асоратидан сақлаб қолишга ва янада мустаҳкамлашга чақиради.

Ҳамид Ғулом ўз асарида Совет Армиясининг қақшатғич зарбаларига бардош бераолмай орқага чекинаётган фашист босқинчиларнинг мағлубиятини, Пётр, Тарас Мамадали сингари совет жангчиларининг юксак ватанпарварлик ишларини ҳикоя қилади. Шоир ўз поэмасини Украинанинг Россияга қайта қўшилишининг 300 йиллик байрамига тортиқ қилган. Унга Ватутин қўмондонлик қилган армиянинг социалистик Украинанинг пойтахти—Киев шаҳрини озод қилиш учун олиб борган курашини асос қилиб олган.

Шоир асосий э'тиборини ўзбек жангчиси—Мамадалининг Улуғ Ватан уруши давридаги жанговар фаолиятини кўрсатиш орқали ўзбек халқининг ғалабага қўшган ҳиссасини бадиий умумлаштиришга қаратган. Шунинг учун ҳам поэмада Мамадали бош ижобий қаҳрамон сифатида кўзга ташланади; унинг иш фаолияти ва шахсий ҳаётига оид бўлган масалалар ма'лум даражада кенг ўрин эгаллайди.

Улуғ Ватан уруши совет ижтимоий тузумининг қудратига катта синов бўлганидек, СССРда яшовчи барча қардош халқлар ўртасидаги дўстлик, қардошлик муносабатларига ҳам катта синов бўлди. Ўзбек халқи социалистик жамиятимиз тараққиётининг барча даврларидаги сингари уруш даврида ҳам ўзининг Ватанга, партияга содиқ эканлигини ёрқин намойиш қилди. «Ғалаба йўлида» поэмаси авторининг мақсади ҳам ўзбек халқининг мана шу юксак ватанпарварлик ишларини бадиий образларда кўрсатишдир.

Поэмада қаҳрамонларнинг жанговарлик фаолиятини тасвирлаш блан боғлиқ ҳолда уларнинг шахсий ҳаёти ҳам ўз аксини топади. Бу ўринда Мамадалининг ўз севиклиси Муҳаббатга муносабатини ва бошқа эпизодларини қайд қилиш мумкин. Энг муҳим томони шундаки, жангчи йигит—Мамадали ҳам, пахтакор қиз—Муҳаббат ҳам бир мақсад учун—фашизм устидан узил-кесил ғалаба қозониш учун сидқидиллик блан ҳаракат қиладилар. Чунки улар республикамиз ва халқимиз тақдирини, шунингдек ўз шахсий тақдирини Ватан ва СССРда яшовчи барча халқлар тақдири блан органик боғлиқ ҳолда кўрадилар:

Ягона, бирлашган совет халқимиз,
Барчамиз қон-қардош, номимиз бирдир,
Бир ерда яшаймиз десак ҳақлимиз,
Дарбозамиз бирдир, томимиз бирдир.

Мамадали совет ватанпарварлиги ва гуманизмининг моҳиятига тўлиқ тушунган ҳолда улуғ рус халқи бош бўлган барча қардош халқлар вакиллари блан биргаликда рус тупроғини, Украинанинг шаҳар-қишлоқларини фашист-босқинчилардан тозалаш ва озод қилиш учун мардона жанг қилади, жанговар разведка ишларида актив қатнашади. Мамадали ва Муҳаббатнинг қалбида, фикр-хаёлида душман асоратида қолган қардош ўлкалар ва халқлар учун чуқур ачиниш—қайғириш кенг ўрин эгаллайди; шунинг учун ҳам улар ўзларининг бутун куч-иродаларини қадрдон дўстларига ёрдам беришга қаратадилар.

Шоир Пётр, Тарас ва Мамадали ўртасидаги самимий дўстлик, қардошлик туйғуларини жозибали ифодалаш учун зарур бўлган айрим детальларни ўз асарига киритаолган. Шунинг блан бирга поэмада уруш даври ҳаётини характерлайдиган элементлар ва эпизодлар ҳам мавжуддир:

Солдат махоркаси қилса ҳам хумор,
Зажигалкасини асло ёқмайди.

Шуни кўрсатиб ўтиш лозимки, автор «Ғалаба йўлида» поэмасида жуда кўп муҳим масалаларни, воқиаларни қамраб олишга ҳаракат қилган. Фронт қўмондони Ватутиннинг солдатлар орасида бўлиши, улар блан муносабати, шунингдек озод қилинган Киевдаги Ғалаба тантанаси каби лавҳалар шулар жумласидандир.

Ма'лумки, поэма—бадиий адабиётнинг эпик турига мансубдир. Эпик тур эса ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги ҳодиса ва воқиаларни кенг ва атрофлича тасвирлаш вазифасини ўз зиммасига олади; бундан шу хулоса келиб чиқадики, эпик асар яратишни ўз олдига асосий мақсад қилиб қўйган шоир ёки адиб ўзи тасвирлаши лозим бўлган ҳаётнинг ичига чуқурроқ кириб бориши, унинг тараққиёт қонунларини ва ундаги хилма-хил мураккаб процессларни изчил равишда ўрганиши керак.

Ҳамид Ғуломнинг «Ғалаба йўлида» поэмаси эпик турга мансуб бўлган асардир. Шоирнинг ўз асаридан кузатган мақсади—Улуғ Ватан уруши даври ҳаётининг ма'лум соҳасини акс эттириш ва шу ҳаёт қаҳрамонларининг образини яратишдир. Поэмани ўқиб чиқар эканмиз, авторнинг шу мақсад учун интилганини ва шу интилиш йўлида анча муваффақиятларни қўлга киритганлигини яққол кўрамиз.

Ўрни келганда шуни ҳам айтиш керакки, Ҳамид Ғулом шоир сифатида катта тажриба ва маҳоратга эга эканлигини кўрсатаолган. Аммо, у ўз ютуқларини изчил равишда мустаҳкамлайолган эмас.

Бунинг асосий сабаблари нимадан иборат?

Бунинг асосий сабаби—шоирнинг ўзи тасвирлаётган ҳаётни пухта ўрганмаганлиги ва поэмани ёзиш процессида шошма-шошарликка йўл қўйишидир.

Бизнинг фикримизча, поэмада мустаҳкам бир сюжет линияси бўлиши, қаҳрамонларнинг ҳатти-ҳаракати ва фаолияти асар сюжетининг бойишига, характерли воқиалар ҳисобига тўлиб боришига ёрдам бериши лозим эди. «Ғалаба йўлида» поэмасида сюжет линияси учун зарур бўлган воситалар бор, лекин улар автор томонидан ма'лум изга солинмаган ва ривожлантирилмаган. Агарда шоир поэма сюжетининг негизи қилиб Мамадали блан Муҳаббат ўртасидаги муносабатни олса, шу орқали фронт ва фронт орқасидаги ҳаётни кенг тасвирласа, асардаги воқиалар мунтазам бир ипга тизилган ва асосий мақсадни ёрқин ифодалашга актив ёрдам кўрсатган бўлур эди. Мана шу линия асарда марказий ўрин эгаллаган дўстлик темасининг заифланишига эмас, балки ривожланишига хизмат қилиши мумкин эди. Поэмада бошқа линия—Пётр, Тарас ва Мамадалининг жанговар фаолиятини кўрсатишга қаратилган линия ҳам мавжуд. Аммо бу линия ҳам шоир томонидан ривожлантирилмайди.

Асосий гап асарда қайси линиянинг асосий ўрин эгаллашида эмас, балки асосий ўрин эгаллаган сюжет линиясининг изчиллиги ва тўлақонлигидадир. Шу нуқтаи назар блан «Ғалаба йўлида» поэмасига мурожаат қилар эканмиз, унда ҳар икки линиянинг ҳам ўзининг чинакам камолотига эришаолмаганлигини очиқ кўриш мумкин.

Фактларга мурожаат қилайлик. Поэманинг биринчи бобида Пётр, Тарас ва Мамадалининг жанговар кураш йўлини босиб ўтганликлари, улар ўртасидаги дўстликнинг жанг алангаларида чиниққанлиги айтилади. Шуни кўрсатиш мақсадида Мамадалининг душман капитани —фон Шульцни асир олиши воқиаси берилади. Мана шу жанговар процессда на Пётр, на Тарас иштирок этади ёки ўз ҳиссасини қўшади: улар фақат Мамадалининг фон Шульцни қандай асир олганлиги ҳақидаги ҳикоясини тинглаш блан чегараланадилар.

Поэманинг учинчи бобида Ватутин қўмондонлиги остидаги армиянинг Киевни озод қилиш учун Днепрдан кечиб ўтиши воқиаси тасвирланади. Мана шу процессда ҳам уч дўстнинг фаолияти, умуман даҳшатли жанг тафсилоти ғоят юзаки тасвирланади. Шунинг натижасида катта ва ҳал қилучи жанг якуни—Киевнинг озод қилиниши осон иш сингари тасвирланади, совет ҳарбий техникасининг роли ҳам етарли очиб берилмайди.

Шундай қилиб, поэмадаги икки сюжет линияси ҳам зарур бўлган даражада ривожлантирилмайди. Эпик асар ўзида бир-бирига чамбарчас боғланган воқиалар синтезини мужассамлантиради; авторнинг ҳаёт ва унинг айрим соҳалари ҳақидаги таассуротларини тасвирловчи айрим-айрим фрагментларнинг осонгина кетма-кет тизилиши эпик асарнинг ғоявий-бадиий даражасини кўтаришга етарли ёрдам бераолмайди, шунингдек унинг мазмуни-мундарижасини ҳам бойитаолмайди.

«Ғалаба йўлида» поэмасини ўқиш-ўрганиш бизни шундай хулосага олиб келдики, асарда мавжуд бўлган боблар ва эпизодлар—катта ва кенг воқиаларни қамраб олиши лозим бўлган ҳақиқий поэманинг фрагментларидир, холос.

Фикримизни исботлаш учун яна далиллар келтирамиз. Асарда фронт қўмондони Ватутиннинг икки марта солдатлар ёнига келиши берилади. Авторнинг бундан кузатган мақсади совет генералининг ўз армияси блан мустаҳкам алоқада эканлигини кўрсатишдир. Агарда шу масала поэмада акс эттирилган воқиалар оқимидан келиб чиққанда, асар сюжети линиясига чамбарчас боғланганида ғоят фойдали иш қилинган бўлур эди.

Шоир Мамадалининг фон Шульцни асир қилиб олиб келишини кўрсатмоқчи бўлади. Поэма учун керакли деталь. Аммо фашист офицери қандай мақсад учун асир олинади, бу ишнинг асосий моҳияти нимада эканлиги очиб берилмайди; шундай қилиб, бу воқиа Мамадалининг қаҳрамонлигини йўл-йўлакай кўрсатиш учунгина берилади, асар сюжет линиясига сингдириб юборилмайди.

Яна шуни ҳам айтиш лозимки, поэмада тасвир этилаётган воқиалар қаҳрамонларнинг жонли ҳаракатини, иш фаолиятини тўғридан-тўғри тасвирлаш орқали берилмайди, балки қаҳрамонларнинг фикри-хаёли ва ҳикоя қилиши блан берилади. Бу ҳол ҳам поэма сюжетининг мунтазам равишда ривожланиб боришига ва ма'лум бир бутунликни ташкил этишига олиб келмайди.

Бадиий асар—ўзининг ғоявий йўналиши, мазмуни, мундарижаси ва ўзига хос хусусиятлари блан бирга бир тугал бутунликни ташкил этади. Шунинг учун ҳарбир асарнинг ма'лум бир томони, чунончи сюжети ҳақида фикр юритганда бу масалани унинг бошқа томонларидан: ғоя, мазмун, композиция, образ ва бошқалардан ажратиш мумкин эмас. Асарнинг бирор соҳасида мавжуд бўлган нуқсонлар унинг бошқа томонларига ҳам ўзининг салбий та'сирини кўрсатади.

Шу жиҳатдан қараганда, «Ғалаба йўлида» поэмасида яратилган Мамадали, Пётр, Тарас, Муҳаббат сингари қаҳрамонларнинг чинакам бадиий образ даражасига кўтарилаолмаганлиги табиий бир ҳолдир.

Умуман эпик асарда, шу жумладан, поэмада қаҳрамонларнинг портретини чизиш, табиат манзараларининг тўлақимматли пейзажини яратиш, бадиий тасвир воситаларидан ўринли ва унумли фойдаланиш лозим.

Ҳамид Ғулом ўз асарида ўхшатиш, сифатлаш, муболаға, истиора сингари бадиий тасвир воситаларидан кўп ўринда яхши фойдаланаолган, оригинал пейзажлар чизаолган:

Тераклар учига кўтарилди ой...
Тандирда қизарган кулчалар каби,
Каштага тикилган ғунчалар каби,
Юлдузлар касб этди беқиёс чирой.

Бундай парчаларни кўплаб учратиш мумкин. Аммо, шоир қаҳрамонларнинг портретини чизиш ишига аҳамиятсизлик блан қараган, шунинг учун ҳам, биз унинг қаҳрамонларини қандай қиёфали кишилар эканлигини яққол тасаввур этаолмаймиз.

Хулоса қилиб айтганда, «Ғалаба йўлида» поэмаси жиддий нуқсонлари мавжуд бўлишига қарамай, Ҳамид Ғуломнинг эпик турда дуруст асарлар бераолишини очиқ кўрсатиб турибди. У ўз поэмасини алоҳида нашрга тайёрлаётганда анашу нуқсонларни э'тиборга олиши, уларни тугатиши лозим. Шоир олдида турган муҳим вазифа — қунт ва чидам блан ишлаб, совет воқи'лигини пухта ўрганиб, улуғ замонамизга муносиб янги-янги эпик асарлар—поэмалар яратишдир.

Турсун СОБИРОВ,
филология фанлари кандидати.

Тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг кенгаши

Министрлар кун тартибидаги учинчи масалани муҳокама қилиб бўлдилар

ЖЕНЕВА, 15 ноябрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Тўрт давлат ташқи ишлар министрлари бугун эрталабки мажлисда кун тартибидаги учинчи моддани — Шарқ блан Ғарб ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш ҳақидаги масалани муҳокама қилиб бўлдилар.

Бугунги мажлисда биринчи бўлиб В. М. **Молотов** сўзга чиқди.

Муҳокама қилинаётган масалада совет делегациясини қизиқтираётган асосий нарса, деди у, Шарқ блан Ғарб ўртасида иқтисодий соҳада ҳам, маданий ишлар соҳасида ҳам ва бу проблемага таалluқли бўлган бошқа ҳамма масалаларда ҳам алоқаларни ривожлантиришда муайян ижобий натижаларга эришишдан иборатдир.

Совет делегацияси бошлиғи уқтириб ўтдики, Совет ҳукумати тўрт давлат ҳукуматларининг бошлиқлари берган умумий кўрсатмаларни амалга ошириш йўлида бирқанча қадамларни қўйди.

Шу муносабат блан Молотов, Совет Иттифоқининг ташқи савдоси урушдан кейинги даврда урушдан аввалги даражага нисбатан тўрт баравар кўпайди, деб кўрсатиб ўтди. У шахсий алоқалар ва одамлар ўртасидаги муносабатлар соҳасида ҳам муваффақиятларга эришилганлигини қайд қилиб ўтди.

Молотов кечаги мажлисда Франция делегацияси тақдим этган проектни та'рифлаб, бу проект алоқалар тўғрисидаги масалани муҳокама қилишда олдинга силжиш бўлиб, фикрларни мувофиқлаштиришга ёрдам бериши мумкин, деди. Шу блан бирга, Молотовнинг айтиб ўтишича, проектда мақсадга мувофиқ бўлмаган таклифлар борки, бу таклифлар фақат тегишли давлатларнинг ўз компетенциясигагина тааллуқлидир ва уларни бевосита манфаатдор томонлар кўриб чиқиши мумкин.

Сўнгра Молотов, Франция делегацияси тақдим этган таклифларни назарга олиб, совет делегацияси кенгаш муҳокамасига ўзгартирилган таклифлар проектини тақдим этди, деди. Бу проектда бундай дейилади:

1955 йил 15 ноябрь

Шарқ блан Ғарб ўртасида алоқаларни ривожлантириш масаласи юзасидан тўрт давлат баёноти проекти

(Текстни Совет делегацияси тақдим этди)

Ташқи ишлар министрлари тинчликни мустаҳкамлаш, халқлар ўртасида ишонч атмосфераси вужудга келтириш ва ҳамкорликни ривожлантириш манфаатларига амал қилиб, СССР, АҚШ, Франция Республикаси, Қўшма Корольлик ҳукуматлари бошлиқларининг директиваларига мувофиқ, шундай «чораларни, шу жумладан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти органларида ва муассасаларида кўрилиши мумкин бўлган чораларни ўрганиб чиқдиларки, бу чоралар (а) халқлар ўртасидаги эркин алоқа қилиб туришга ва тотув савдо-сотиқ ишига тўсқинлик қилаётган ғовларни аста-секин тугатиши ва (б) манфаатдор давлатлар ҳамда халқлар учун фойдали бўлган эркин алоқаларни ва муносабатларни амалга оширишга олиб келиши мумкин».

А. Директиваларни назарда тутиб ва экспертлар комитетига ўрганиб чиқиш учун топширилган проблемаларнинг муҳим эканлигини яхши тушуниб, тўрт давлат ташқи ишлар министрлари ўз ҳукуматларига қуйидагиларни таклиф этишга рози бўлдилар.

— Тотув савдони ривожлантириш учун қулай шароитлар яратиб берилсин ва шу мақсадларда Шарқ блан Ғарб ўртасидаги савдо-сотиқ соҳасида мавжуд бўлган ғовларни ва чеклашларни тугатишни кўзда тутган тадбирлар кўрилсин, токи коммерсантлар ва савдо ташкилотлари Шарқ блан Ғарб ўртасидаги айрибошлаш вужудга келтирган имкониятлардан кенгроқ фойдаланаолсинлар.

— Ҳамма мамлакатларнинг савдо кемалари халқаро аҳамиятга эга бўлган денгиз бўғозлари ва каналлари орқали бемалол ўтишига ҳамда ба'зи давлатлар блан денгиз орқали алоқа қилиш соҳасида ҳозирги вақтда мавжуд бўлган чеклашларни тугатишга ёрдам бериш юзасидан ўз қўлларидан келган чоралар кўрилсин.

— Икки томонлама ёки кўптомонлама характерда бўлиши мумкин бўлган битимларга мувофиқ китоблар, газеталар, илмий журналлар, ҳужжатли ва бошқа хил фильмлар, шунингдек радиоэшиттиришлар блан олмашиб туришга ёрдам берилсин.

В. Тўрт давлат ташқи ишлар министрлари қуйидаги соҳаларда Шарқ блан Ғарб ўртасидаги муносабатларни енгиллаштириш ва кенгайтириш мақбул деб ўйлайдилар:

а) маданий алоқа, жумладан, нашриёт ишлари соҳасида алоқа, шунингдек маданий вакиллар делегациялари юбориш, виставкалар очиш ва ҳоказо,

в) Илмий ва техника алоқаси; олимларнинг халқаро конгрессларда иштирок қилишлар;

с) Саноат, қишлоқ хўжалик ва савдо арбобларининг сафарлари,

д) Профессионал, илмий, техника ва артистлар ташкилотлари ўртасида алоқа,

е) Ўзаро профессорлар ва студентлар, шунингдек лекторлар юбориб туриш,

ф) Ўзаро спортчилар ва спорт коллективлари юбориб туриш,

г) Коллектив равишда ҳам, якка-якка тартибда ҳам туризмни ривожлантириш.

Тўрт давлат ҳукуматлари мавжуд алоқаларни янада ривожлантириш мақсадида, зарур бўлганда бу алоқаларнинг усулларини белгилашлари мумкин. Бу алоқалар энг об'ектив ва амалий шартларда аҳдлашувчи мамлакатларнинг ўзаро манфаатини кўзлаб ўтказилиши лозим.

С) Тўрт давлат ташқи ишлар министрлари Шарқ блан Ғарб ўртасидаги алоқаларни ривожлантиришга тааллуқли бўлган бирқанча конкрет масалалар мавжуд деб ҳисоблайдиларки, бу масалалар тегишли давлатларнинг манфаатларини ва ҳуқуқ нормаларини назарга олиб бевосита манфаатдор мамлакатлар ўртасида кўрилиши лозим.

Д) Ҳукуматлар Бошлиқларининг директивасига мувофиқ тўрт давлат ташқи ишлар министрлари ушбу кенгашда муҳокама қилинган тадбирларни жорий қилган вақтда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг органлари ва муассасалари бу ишга БМТ Устави принципларига мувофиқ қўшаолайдиган ҳиссани назарда тутиш мақбул бўлар эди деб билдирадилар.

Тўрт министр ихтисослаштирилган ташкилотларда (МОТ, ЮНЕСКО, ВОЗ, МСЭ ва бошқа ташкилотларда) бу ташкилотлар блан ҳамкорлик қилишни истаган ҳамма давлатлар иштирок қилиши лозим деган фикрни билдирадилар.

Йигирма минутлик танаффусдан кейин **Д. Даллес, А. Пинэ** ва **Г. Макмиллан** сўзладилар.

Молотов уларга жавоб берди.

В. М. Молотов нутқидан кейин фикр алмашиш бўлди. Бу фикр алмашиш вақтида уч ғарбий давлат министрлари совет делегацияси бугун тақдим этган таклифга салбий қараганликларини яна та'кидладилар.

Шу блан эрталабки мажлис ёпилди.

15 ноябрьдаги кундузги мажлис

ЖЕНЕВА, 16 ноябрь. (ТАСС). Европа хавфсизлиги ва Германия масаласига бағишланган кеча кундузги мажлисда Германиядаги четэл қўшинларини камайтириш тўғрисида аввало **В. М. Молотов** баёнот берди. Совет делегацияси бошлиғи совет делегацияси четэл қўшинларини, чекланган контингентларнигина мустасно қилиб, Германиядан уч ой ичида олиб чиқиб кетишни таклиф қилганлигини, бу таклиф рад этилгач Германиядаги қўшинларни 50 процент камайтириш, шу блан бирга тўрт давлатнинг қуролли кучларини олиб чиқилган қўшинлар сони миқдорида камайтириш тўғрисида келишишни 9 ноябрьда таклиф этганлигини эслатиб, бу тадбир директивалардан келиб чиқади ва Европа хавфсизлиги ҳамда Германия масаласини ҳал этишга, қуролсизланиш ҳақидаги масалани ҳал этишга ёрдам беради, деб ўқтириб ўтди. В. М. Молотов Совет делегацияси Германия Демократик Республикасининг ва Германия Федерал Республикасининг қуролли қисмлари сонини чеклаш тўғрисида ГДР ва ГФР блан келишиб бир қарорга келишни таклиф этганлигини ҳам эслатиб ўтди.

Совет делегацияси, деди В. М. Молотов, бу таклифга шунинг учун айниқса муҳим аҳамият бердики, бу таклиф иккала герман давлати ўртасидаги муносабатларда шак-шубҳани йўқотади, демак, улар ўртасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик ўрнатишга ёрдам беради.

Д. Даллес, совет делегацияси Германияни эркин сайлов ёрдами блан бирлаштириш тўғрисидаги масалани муҳокама қилишдан «бош тортишни давом эттираётган бир вақтда» АҚШ делегацияси совет таклифларини муҳокама қилишга тайёр эмас, деди.

А. Пинэ, кун тартибидаги биринчи моддада Франция делегациясининг позицияси ўзгармайди, деди.

Г. Макмиллан бундай деди: менинг фикримча, совет делегацияси тақдим этган таклиф кенгашнинг ишига тааллуқли эмас ва ҳукуматларнинг бошлиқлари берган директиваларнинг руҳи ҳамда ма'носига хилофдир.

Сўнгра давлатларнинг Европада мавжуд бўлган гуруҳлари ўртасида шартнома тузиш ҳақидаги совет таклифи ҳақида **В. М. Молотов** сўз олди. Совет делегацияси бошлиғи, ҳали Европада коллектив хавфсизлик системаси барпо этиш тўғрисида келишимга эришилмаганлиги сабабли, бир томондан, Шимолий Атлантик пакти ва Ғарбий Европа Иттифоқи, иккинчи томондан Варшава шартномаси қатнашчилари ўртасида шартнома тузиш мақбул эканлигини айтди. В. М. Молотов шартнома проектининг мазмунини, унда, жумладан, бир-бирлари блан бўлган муносабатларида куч ишлатишдан ёки куч ишлатиш блан қўрқитишдан тийилиш ҳамда ҳамма низо'ли масалаларни тинч йўл блан ҳал этиш мажбурияти кўзда тутилганини эслатиб, шартнома тузиш тўғрисидаги таклиф реал вазиятни, Шарқ блан Ғарб ўртасидаги кескинликни юмшатиш идеясини назарда тутади, деб уқтириб ўтди.

Д. Даллес айтдики, АҚШ БМТ а'зосидир, БМТ Устави шартнома проектида айтилган мажбуриятларни кўзда тутади. АҚШ, деди Даллес, Уставдан келиб чиқадиган мажбуриятларни холис бажариш ниятидадир, лекин АҚШ Совет Иттифоқи блан хавфсизлик тўғрисида Германияни бирлаштириш ва Европа хавфсизлиги проблемаси блан яқин алоқа борлигини кўзда тутмаган бошқа бирон шартнома тузишга тайёр эмас.

А. Пинэ ҳам, совет таклифи Германияни бирлаштириш блан хавфсизликни та'минлаш ўртасида алоқа борлигини кўзда тутмайди, деди. Совет таклифида деди у, БМТ Уставига нисбатан ҳечқандай янгилик йўқ.

Г. Макмиллан, ғарбий давлатлар хавфсизлик ҳақида Германиянинг парчаланишини сақлашга асосланган шартномани қабул қилаолмайдилар, деди. У, қуролли кучдан фойдаланишдан тийилиш мажбурияти БМТ Уставига киритилган, шунингдек Шимолий Атлантик шартномасига ҳам киритилган, деди.

В. М. Молотов уч давлат министрларининг далилларига жавоб қайтариб, уч ғарбий давлат четэл қўшинларини Германиядан олиб чиқиб кетишни ёки камайтиришни ва давлатларнинг Европадаги гуруҳлари ўртасида шартнома тузишни кўзда тутган таклифлардан бош тортмоқда, деб та'кидлади. Шу блан бирга, у, БМТ Уставида бўлган мажбуриятларни шартномада такрорлаш ортиқча, деган да'воларнинг мантиқсизлигини кўрсатиб берди. Жумладан, деб эслатиб ўтди. В. М. Молотов, Г. Макмиллан куч ишлатмаслик ҳақидаги мажбурият Шимолий Атлантик шартномасига киритилган деди. Шундай экан, бу мажбуриятларнинг таклиф этилаётган шартномага киритилиши нима учун ортиқча бўлади?

Бизга шундай деяптиларки, деди ўз сўзини давом эттириб В. М. Молотов биз ё уч давлатнинг 28 октябрьда киритган проектини қабул қилишимиз керак, ёки Европада хавфсизликни мустаҳкамлаш учун ҳечқандай тадбир кўриш мумкин эмас эмиш. В. М. Молотов ғарбий давлатлар делегациялари тақдим этган шартнома проектининг моҳиятига тўхталиб дедики, бу шартноманинг ҳақиқий ма'носи асло Европа хавфсизлигини та'минлашдан иборат эмас, балки бутун Германияни ремилитаризация қилишдан ва уни ғарбий давлатларнинг ҳарбий гуруҳига жалб қилишдан иборатдир. Шу сабабли бу проект битимга келиш учун асос бўлаолмайди ва худди ана шунинг учун бу проект ҳукуматлар бошлиқларининг директивасига ҳамда Женева кенгаши руҳига тўғри келмайди.

В. М. Молотов нутқини тамомлагандан кейин ғарбий давлатларнинг министрлари кун тартибидаги биринчи модда юзасидан бошқа мулоҳазалари йўқлигини айтдилар.

В. М. Молотов кун тартибидаги биринчи модда юзасидан бўлган дискуссияни бирмунча якунлаш жуда фойдали бўлажагини айтди.

В. М. Молотов кун тартибидаги биринчи модда юзасидан совет делегациясининг таклифлари проектини кенгаш муҳокамасига тақдим этди. Проектда бундай дейилади:

«СССР, АҚШ, Буюк Британия ва Франция ташқи ишлар министрлари та'кидлайдиларки, гарчи кун тартибидаги биринчи модда — Европа хавфсизлиги ва Германия масаласи юзасидан фикр олишиш натижасида ҳали зарур даражада келишишга муваффақ бўлинмаган бўлса ҳам, шунга қарамай, Европа хавфсизлигига доир бирқанча муҳим масалаларда позицияларнинг бир-бирига тўғри келганлиги аниқланди, чунончи:

1. Кенгашнинг ҳамма қатнашчилари, Европа хавфсизлиги тўғрисидаги шартномада унинг қатнашчилари бир-бирлари блан бўлган муносабатларда куч ишлатишдан бош тортадилар деб кўзда тутилсин дедилар.

2. Европа хавфсизлиги ҳақидаги шартномадаги мажбуриятларда Европада эҳтимол бўлган агрессияга қаршилик кўрсатиш учун биргаликда тадбирлар кўрилиши лозим деб келишилди.

3. Шартномада қатнашувчи давлатлар агрессорга ёрдам бермасинлар деб ҳам келишилди.

4. Шарқ блан Ғарб ўртасида зона ўрнатиш зарур деб топилдики, бу зона территориясида тегишли давлатларнинг қуролли кучларининг муайян даражасини белгилаш, тегишли инспекция жорий қилиш тадбирлари амалга оширилади.

5. Давлатларнинг Европа хавфсизлиги шартномаси юзасидан ўз зиммаларига олган мажбуриятларини бажаришларини та'минлаш мақсадида шартнома қатнашчиларининг ўзаро консультация қилиб туришлари зарур деб э'тироф қилинди.

6. Европада хавфсизлик тўғрисидаги шартнома юзасидан олинган мажбуриятлар давлатларнинг ўзларини якка ёки коллектив тартибда мудофаа қилиш соҳасидаги асл ҳуқуқларига дахл қилмаслиги керак, деб ҳам тўла равишда бир фикрга келинди.

Шу блан бирга, кенгашнинг ҳамма қатнашчилари, давлатлар ўртасида ҳамкорликни мустаҳкамлаш асосида Европа хавфсизлигини та'минлаш, шунингдек Германия проблемасини ҳал этиш ва Германиянинг бирлигини тиклаш каби асосий масалалар юзасидан ҳали бир фикрга келинмади, деб қайд қилиб ўтмоқдалар.

Кенгашнинг ҳамма қатнашчилари ана шундай фикрга келиш йўлида куч-ғайратни давом эттиришга интилаётганликларини кўрсатдилар.

В. М. Молотов шу таклифни тақдим этганидан кейин **Д. Даллес** сўз олиб, келгуси мажлисда я'ни министрлар ташқи ишлар министрлари кенгаши ҳақидаги эҳтимол бўлган аҳборотни кўриб чиқиш учун тўпланган вақтда муҳокама қилмоқ учун бу таклифни ўрганиб чиқиш керак бўлур, деди. **А. Пинэ** бу таклифга қўшилди. **Г. Макмиллан** ҳам, бу муҳим ҳужжатни ўрганиб чиқиш керак, деди. У, «келгусида қилинадиган ишни аниқлаб олмоқ учун» министрлар ёпиқ мажлисга тўпланишлари керак, деб ҳам таклиф қилди.

Бу таклиф қабул қилинди. Шундан кейин министрлар оз киши иштироки блан ўтказиладиган мажлисга тўпландилар.

Кечаги мажлис вақтида СССР делегацияси қуролсизланиш масаласи юзасидан тўрт ташқи ишлар министри баёноти проектини ҳам кенгаш муҳокамасига тақдим этди.

Қуролсизланиш масаласи юзасидан Тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг баёноти

(СССР делегациясининг таклифи)

Халқаро кескинликни камайтиришга, давлатлар ўртасида ишончни мустаҳкамлашга, уруш хавфини тугатишга ва қуролланиш блан боғлиқ оғирликни камайтиришга ёрдам бериш истагига амал қилиб.

Совет Иттифоқи, Америка Қўшма Штатлари, Қўшма Корольлик ва Франция Республикаси ташқи ишлар министрлари қуролсизланиш соҳасидаги кенг программа юзасидан бир фикрга келиш йўлидаги интилишни давом эттириш зарур деб аввалгича ишонадиларки, бу программа халқаро тинчликка ва хавфсизликка ёрдам берган бўлар эди, қуролланиш эҳтиёжларига кичи ресурсларини ва иқтисодий ресурсларни жуда кам сарфлашни та'минлаган бўлар эди.

Уларнинг муҳокамаси кўрсатдики, бу мақсад тўғрисида бирхил фикр мавжуддир ва қурол-яроғларни камайтиришга ҳамда атом қуролини тақиқлашга доир ба'зи муҳим масалаларда, шу жумладан эффектив контроль зарурлиги масаласида тўрт давлатнинг позициялари бир-бирига яқинлашиб қолди. Ҳалигача бир фикрга келинмаган масалаларга келганда эса, министрлар шундай деб келишдиларки тўрт давлат бошқа манфаатдор давлатлар блан биргаликда мавжуд ихтилофларни тугатиш ва, шундай қилиб, қуролсизланишнинг улар учун мақбул бўлган системасини, эффектив гарантиялар мавжуд бўлган ҳолда ҳамма қурол-яроғларни ва қуролли кучларни камайтиришни ўз ичига олган системани ишлаб чиқиш учун куч-қувватларини сарфлайдилар.

Шу блан бирга министрлар келишдиларки, давлатларнинг қуролсизланиш юзасидан олган мажбуриятларини бажаришлари устидан контроль қилишга доир методларни ўрганиш соҳасида ҳозирги вақтда турли мамлакатларда олиб борилаётган иш қуролсизланиш проблемасини ҳал этишни енгиллаштириш мақсадини кўзда тутиши лозим.

Министрлар келишдиларки, шу муносабат блан ҳукуматлар бошлиқларининг директивасига мувофиқ даставвал қуйидагилардан иборат қоидаларни, чунончи:

а) СССРнинг қурол-яроғларни камайтириш, атом қуролини тақиқлаш ва янги уруш хавфини тугатиш масалалари юзасидан шу йил 10 майда ва 21 июльда қилган таклифларида,

б) АҚШ президентининг аэрофотос'емкалар ҳақида ва ҳарбий информация олмашиб туриш тўғрисида 21 июльда қилган таклифларида.

в) Буюк Британия ҳукуматининг қуролсизланиш масаласи юзасидан 21 июльда ва 29 августда тақдим этган таклифларида, ва

г) Франция ҳукуматининг қуролсизланиш устидан молия контроли ўрнатиш ҳақидаги ва шу йўл блан ҳосил бўлган маблағларни тинч мақсадларга сарфлаш тўғрисидаги таклифларида бўлган қоидаларни муҳокама қилишни давом эттириш зарур.

Министрлар яна та'кидлайдиларки, тўрт давлат ўз ҳукуматлари бошлиқларининг баёнотларига биноан, ўз ўрталарида бўлган муносабатларда қуролли куч ишлатишдан тийилажаклари ҳақида ва ўз ўрталаридаги мавжуд бўлган ёки пайдо бўладиган ихтилофларни тинч йўл блан ҳал этажаклари тўғрисида ҳам тўла якдиллик борлиги аниқланди.

* * *

Келгуси мажлис бугун, 16 ноябрьда бўлади.

16 ноябрьдаги эрталабки мажлис

ЖЕНЕВА, 16 ноябрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Бугун ташқи ишлар министрлари кун тартибидаги биринчи модда — Европа хавфсизлиги ва Германия масаласи юзасидан совет делегацияси тақдим этган таклифни муҳокама қилмоқ учун эрталаб соат 11 дан 30 минут ўтганда ўнолтинчи мажлисга тўпландилар.

Бугунги мажлисда **В. М. Молотов** раислик қилди:

Муҳокама қилинаётган масала юзасидан биринчи бўлиб **Д. Даллес** сўзга чиқди.

Кеча, деди у, совет делегацияси тўрт давлат ташқи ишлар министрлари Европа хавфсизлигига доир бирқанча муҳим масалалар юзасидан позициялар бир-бирига тўғри келганлигини та'кидлаб ўтсинлар деб таклиф этди. Мен бу масалалар ҳақидаги фикримизда ма'лум параллелизм борлиги фактидан кўз юммайман ва бу фактнинг муҳимлигини камайтиб кўрсатмайман. Мен ғарбий давлатларнинг таклифларида ва Совет Иттифоқининг иккинчи таклифида мавжуд бўлган умумий элементларни анализ қилиб берган вақтимда позицияларнинг бу хилда бир-бирига тўғри келиб қолганлигига биринчи бўлиб э'тибор берган эдим. Лекин мен шуни айтиб ўтишим лозимки, мен буни Совет Иттифоқи Германияни бирлаштириш масаласидаги ўз позициясини тамомила баён қилиб беришидан илгари қилган эдим. Хавфсизлик, айниқса Германия, НАТО ва Брюссель шартномаси ҳақидаги масала ҳақида бўлган фикрларимиздаги тафовут ҳали ўртамизда муҳим масалалар юзасидан анча ихтилофлар борлигини кўрсатади.

Д. Даллес совет таклифи нотўғри таассурот туғдириши мумкин деб ташвишланаётганлигини айтди. Чунки, деди у, бу таклифда ғарбий давлатларнинг, Германия парчаланган ҳолда қолаверса хавфсизлик бўлиши мумкин эмас, деган фикри, шунингдек ғарбий давлатларнинг ўз хавфсизликлари учун ва бошқа мамлакатларнинг хавфсизлиги учун НАТО ва Брюссель шартномаси каби ташкилотларнинг муҳимлиги тўғрисидаги фикри етарли акс эттирилмаган. Д. Даллес бунга илова қилиб айтдики, министрлар ихтиёрида қолган қисқа вақт ичида позициялар бир-бирига яқин келиб қолганлиги тўғрисида совет таклифида айтилган моддаларнинг аниқ ифодаси устида келишиш қийин бўлур эди. эҳтимол мумкин бўлмас эди. Шу муносабат блан Д. Даллес мажлисларнинг мавжуд протоколлари блан чекланиш кифоя бўлар, эди деди.

Сўнгра **А. Пинэ** қисқача баёнот берди. У айтдики, Европа хавфсизлиги масаласида нуқтаи назарларнинг бир-бирига тўғри келганлиги ҳақида совет таклифида айтилган нарса нуқул юзаки ва тахминийдир. Эришиш учун ҳаракат қилишимиз лозим бўлган мақсадларга умумий ёндошиш юзасидан бир фикрга келганимиздан кейингина нуқтаи назарларнинг бу хилдаги бир-бирига тўғри келиши бирор ма'нога эга бўлади ва конструктив иш олиб боришимизга ёрдам беради.

Г. Макмиллан ўз сўзида Даллес жаноблари ва Пинэ жаноблари қилган баёнотларга ҳечнарса қўшаолмайман, Англия ҳукумати баёнотларга тўла равишда қўшилади, деди.

В. М. Молотов кенгаш муҳокамасига тақдим этилган бу ҳужжатга совет делегациясининг муфассал тўхталиб ўтиришига зарурат йўқ, деди.

Даллес жаноблари, деди В. М. Молотов, бу ҳужжатда тўрт давлатнинг позициялари бир-бирига ўхшаган моддалар ҳам, эҳтилофли бўлган муҳим масалалар ҳам кўрсатилган, деди.

Бу жуда тўғридир. Совет таклифи проектини яхшилаш ва уни масаланинг ҳамма томонларини ёритиш нуқтаи назаридан янада аниқроқ ва тўларoқ қилиш мумкин, бунга қарши ҳечким э'тироз билдирмайди. Техник қийинчиликлар, шу жумладан тегишли ўзгартишларни мувофиқлаштириш учун вақт камлиги ҳам бор, албатта. Броқ бу масалалар юзасидан бир фикрга келишдан бош тортишни техник қийинчиликлар блан оқлаб бўлмаса керак.

В. М. Молотов А. Пинэнинг баёнатига тўхталиб бундай деди:

Пинэ жанобларини шундай ма'нода тушуниш мумкинки, биз ҳали умумий мақсадлар тўғрисида келишганимиз йўқ. Назаримда, Пинэ жаноблари ҳукуматлар бошлиқларининг июль ойида бўлган Женева кенгашида қабул қилинган Директиваларини унутиб қўйган бўлса керак. Бу директивалар ҳукуматларимиз келишган умумий мақсадларни акс эттиради ва биз ўз таклифимиз ана шу Директиваларга ҳамда Женева руҳига мувофиқ эканлигига асосландик. Биз, албатта, шу фактни ҳисобга оламизки, Пинэ жаноблари хавфсизлик масалалари юзасидан бир фикрга келиш вақти келгани йўқ деб ўйлайди. Ҳолбуки тўрт давлатимиз ўртасида Женева кенгашида эришилган тегишли битим мавжуддир.

Макмиллан жанобларининг позицияси энг равшан баён қилиб берилди, деди В. М. Молотов.

Ана шуларнинг ҳаммасини э'тиборга олиб, деди В. М. Молотов ўз сўзининг охирида, совет делегацияси ўзининг таклифида баён қилинган масалалар юзасидан келишаолмаганимиз учун таассуф билдиради ва бу масалада шу ерда қилинган баёнотларни ма'лумотга олади.

Шундан кейин мажлис ёпилди. Министрлар кундуз соат 3 да охирги мажлисга тўпланадилар.

Франция, Бирлашган Корольлик, СССР ва АҚШ ташқи ишлар министрлари Женева кенгашининг (1955 йил 27 октябрь-16 ноябрь)

АХБОРОТИ

Тўрт ҳукумат бошлиқларининг Женевада июль ойида ўтказган кенгашидан кейин улар томонидан берилган Директиваларга мувофиқ, Франция Республикаси, Бирлашган Корольлик, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатларининг ташқи ишлар министрлари Женевада 1955 йил 27 октябрьдан тортиб 16 ноябрьгача мажлис қилдилар. Директиваларга мувофиқ уч масалани, чунончи: 1. Европа хавфсизлиги ва Германия; 2. Қуролсизланиш; 3. Шарқ блан Ғарб ўртасида алоқаларни кучайтириш масалаларини қараб чиқиш уларга топширилган эди. Министрлар ана шу уч масалани ошкора равишда ҳартомонлама муҳокама қилдилар.

Ташқи ишлар министрлари ўз муҳокамаларининг натижалари тўғрисида ўзларининг тегишли ҳукумат бошлиқларига ахборот беришга ва ташқи ишлар министрларининг бундан кейинги муҳокамаларини дипломатия йўли блан белгилашни тавсия этишга қарор бердилар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ БОЛГАРИЯДАН ҚАЙТИБ КЕЛДИ

СССР Олий Советининг делегацияси 15 ноябрьда Болгария Халқ Республикасидан Москвага қайтиб келди. Делегацияга СССР Олий Совети Иттифоқ Совети Мандат комиссиясининг а'зоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Н. И. Беляев бошчилик қилди.

Делегацияни СССР Олий Совети Миллатлар Совети Раисининг ўринбосари П. Т. Комаров, СССР Олий Советининг депутатлари А. Ф. Горкин, Н. М. Гуреев, Ю. И. Дудин, И. С. Хохлов, РСФСР Олий Советининг депутатлари И. М. Груздев, И. Н. Зимин, А. Т. Рубичев, Москва Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари С. С. Тихомиров, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Ташқи Ишлар Министрлигининг мас'ул ходимлари кутиб олдилар.

Делегацияни Болгария Халқ Республикасининг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси К. Т. Луканов ва элчихона ходимлари ҳам кутиб олдилар. (ТАСС).

Совет-Мўғулистон савдо муносабатларига доир

СССР Ташқи савдо министрлиги блан Мўғулистон савдо делегацияси ўртасида бўлган ва дўстона вазиятда ўтган музокаралар натижасида шу йил 16 ноябрьда Москвада СССР блан Мўғулистон Халқ Республикаси ўртасида 1956 йилги товар обороти тўғрисидаги Протокол имзоланди.

Протокол ҳар иккала мамлакатнинг бир-бирларига юборадиган товарларини 1955 йилдагига нисбатан янада кўпайтиришни кўзда тутади.

Совет Иттифоқидан Мўғулистон Халқ Республикасига тракторларни, қишлоқ хўжалик машиналари ва асбобларини, юк автомобильларини нефть маҳсулотларини шунингдек халқ исте'мол қиладиган товарларни ва МХРнинг ривожланиб бораётган халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун керакли турли материалларни етказиб бериш кўпайтирилади.

Мўғулистон Халқ Республикаси Совет Иттифоқига гўшт учун сўйиладиган чорва молларни, мол ёғини, қўй ва туя жунларини ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етказиб беришни кўпайтиради.

Протоколни Совет томонидан Ташқи савдо министри И. Г. Кабанов, Мўғулистон томонидан эса Бош министр ўринбосари С. Лубсан имзоладилар.

Бирма бош министри У Ну ўз ватанига қайтиб келди

РАНГУН, 16 ноябрь. (ТАСС). Совет Иттифоқининг таклифига мувофиқ, яхши ният визити блан Совет Иттифоқига сафар қилган Бирма бош министри У Ну бугун Рангунга қайтиб келди. СССРнинг Бирмадаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси А. Д. Шчиборин бош министр У Нуга ҳамроҳ бўлиб келди.

Рангундаги Мингаладон аэродромида бош министрни Бирма ҳукуматининг а'золари, министрликлар ва муассасаларнинг мас'ул ходимлари, Рангундаги элчихоналар ва миссияларнинг бошлиқлари, Бирма ва четэл журналистлари кутиб олдилар. Бош министр У Нуни СССРнинг Бирмадаги муваққат ишлар вакили М. С. Вавилов ва совет элчихонасининг ходимлари ҳам кутиб олдилар.

Тинчлик тарафдорлари Бирма комитети ижроия комитетининг Такин Кодо Хмаинг бошчилигидаги делегацияси ҳам бош министрни кутиб олиш учун аэродромга келди.

Хавфсизлик Кенгашининг мажлисини чақиришга доир

НЬЮ-ЙОРК, 16 ноябрь. (ТАСС). АҚШнинг БМТдаги вакили Лодж кеча Хавфсизлик Кенгашининг раисига мактуб юборди. Лодж бу мактубида БМТга янги а'золар қабул қилиш масаласини кўриб чиқиш учун энг яқин орада Хавфсизлик Кенгашининг мажлисини чақиришни сўрайди.

Англия делегациясининг вакили мухбирларга, Хавфсизлик Кенгашининг мажлисини энг яқин орада чақириш тўғрисидаги таклифни Англия қувватлайди, деди.

Англия делегациясининг БМТда тарқатилган баёнотида айтилишича, Англиянинг БМТдаги делегацияси «БМТга ариза берган 18 мамлакатнинг ҳаммаси, ҳатто улардан ба'зилари шубҳа туғдирганида ҳам, қабул қилинишига розидир».

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/XI да **Чин муҳаббат,** 19/XI да **Қароқчилар.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/XI да **Травиата,** 19/XI да **Борис Годунов.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/XI да **Нурхон,** 19/XI да **Азиз ва Санам.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 3 бўлимда **цирк томошалари.** 18, 19, 20/XI да **Лўлилар цирк труппасининг хайрлашув гастрольлари.** Томоша кеч соат 8 да бошланади.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА», «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — кундуз ва кечқурун янги бадиий фильм **Қордаги излар.**

НАВОИЙ номли — эрталаб соат 10 да **Олтин олмалар,** кундуз соат 12 да **Машаққатли йўллардаги бахт,** қолган сеансларда **Қордаги излар.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз соат 4 да **Арктика марказида,** қолган сеансларда **Қордаги излар.**

«ИСКРА» — 3-нчи залда кундуз соат 4—20 минутда **Футбол бўйича жаҳон чемпионлари Москвада.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжа лик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Секретариат — 34048. Э'лонлар бўлими — 38142. 2

Р. 68719. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № А — 1552.